T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TÜRKİYE İŞ KURUMU

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BİLGİ VE İLETİŞİM SEKTÖRÜ RAPORU

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER i
TABLOLAR LİSTESİ ii
GRAFİKLER LİSTESİ iii
GİRİŞ 1
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 2
İşyeri Verileri 2
Mevcut İstihdam Verileri 10
AÇIK İŞLER 14
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 26
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 30
SONUÇ 33

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bölgelere Göre İşyeri Sayıları 3
Tablo 2: Bölgelere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 10
Tablo 3: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 12
Tablo 4: Cinsiyete Göre En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 13
Tablo 5: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 17
Tablo 6: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler 20
Tablo 7: En Fazla Açık İş Olan Meslekler 23
Tablo 8: Yükseköğretim Mezunu Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek 24
Tablo 9: Yükseköğretim Seviyesinde Talep Edilen Açık İşlerde Mesleklere Göre Cinsiyet Tercihi 25
Tablo 10: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 27
Tablo 11: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 28
Tablo 12: Mesleklere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 30
Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 31
Tablo 14: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 32

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İşyeri Büyüklüklerine Göre İşyerlerinin Dağılımı 4
Grafik 2: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı 4
Grafik 3: Kısmi Zamanlı Çalışma Yapan İşyerlerinin Oranı 5
Grafik 4: Kadın Çalışanların Kısmi Zamanlı ve Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerindeki Durumu 6
Grafik 5: İşyerlerinin İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumu 7
Grafik 6: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Hizmetlere Göre Dağılımı 8
Grafik 7: İŞKUR hizmetlerinden Yararlanmayan İşyerlerinin Yararlanmama Sebepleri 9
Grafik 8: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı 11
Grafik 9: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranları 15
Grafik 10: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 16
Grafik 11: Açık İşlerde Eğitim Düzeylerine Göre Cinsiyet Dağılımı 18
Grafik 12: Açık İş Sayısına Göre En Fazla Talep Edilen İlk 5 Beceri 19
Grafik 13: Açık İş Sayısına Göre Arama Kanalları 21
Grafik 14: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 22
Grafik 15: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 26
Grafik 16: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 29

GİRİŞ

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasasının ihtiyaçlarını belirlemek oldukça önemlidir. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda İŞKUR'a verilen görevlere istinaden işgücü piyasasının nabzını tutmak, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak, seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İŞKUR tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2011 yılının ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle sürdürülmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR'un yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamak ve mesleki eğitim planlamasının ihtiyaca uygun olması için veri sağlamaktır.

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 11.993'ü 2-9 istihdamlı; 5.535'i 10-19 istihdamlı ve 73.221'i ise 20+ istihdamlı olmak üzere toplam 90.749 işyeri, 3 Nisan-5 Mayıs 2017 tarihleri arasında 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri 77 ilde tam sayım 4 ilde örneklem yöntemi ile il düzeyi ve Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde yüz yüze ziyaret edilmiştir. 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerleri, örneklem yöntemiyle sadece Türkiye genelini tahmin edecek şekilde çalışma kapsamına dahil edilmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre Türkiye geneli ve il düzeyi raporlarının yanı sıra sektörel raporlar da hazırlanmıştır. Bu çalışma Bilgi ve İletişim sektörü özelinde ortaya konulmuştur.

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BİLGİ VE İLETİŞİM SEKTÖRÜ RAPORU

İşgücü Piyasası Araştırmalarının temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu kapsamda 2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması 3 Nisan-5 Mayıs 2017 tarihleri arasında 2-9, 10-19 ve 20+ işyerleri ziyaret edilerek gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılmış olan bu araştırmada il düzeyinde sonuç alabilmek için 77 ilde tamsayım, 4 ilde örneklem yöntemiyle saha çalışması gerçekleştirilmiştir. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemi kullanılmıştır. Örneklem yapılan iller İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa'dır.

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 milyon 111 bin 226 işyerine yönelik veri derlenmiştir. 1 milyon 111 bin 226 işyerinden 10 milyon 242 bin 294 çalışan tespit edilmiştir.

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları kullanılarak Türkiye geneli ve il raporları dışında sektörel raporlar da oluşturulacaktır. Bu raporda Bilgi ve İletişim sektörü özelinde sonuçlar irdelenecektir. Bu sebeple rapor içerisinde Bilgi ve İletişim sektöründen bahsedilirken "sektör" ibaresi zaman zaman kullanılabilecektir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında Bilgi ve İletişim sektöründe 13 bin 594 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 170 bin 347 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

İşyeri Verileri bölümünde araştırma kapsamındaki Bilgi ve İletişim sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin özelliklerine ilişkin veriler ortaya konacaktır. İşyeri sayıları, işyerinin yaşı, kısmi süreli çalışmanın yapılıp yapılmadığı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyeri ve yararlandıkları

hizmetler ile İŞKUR hizmetlerinden yararlanmamış olan işyerlerinin neden yararlanmadığına ilişkin bilgiler sunulacaktır.

Tablo 1: Bölgelere Göre İşyeri Sayıları

BÖLGELER	İŞYERİ SAYISI
İSTANBUL	7.125
ANKARA	1.560
İZMİR	558
BURSA, ESKİŞEHİR, BİLECİK	512
KOCAELİ, SAKARYA, DÜZCE, BOLU, YALOVA	482
KAYSERİ, SİVAS, YOZGAT	470
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	409
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	398
ADANA, MERSİN	368
MANİSA, AFYON, KÜTAHYA, UŞAK	211
BALIKESİR, ÇANAKKALE	165
SAMSUN, TOKAT, ÇORUM, AMASYA	163
AĞRI, KARS, IĞDIR, ARDAHAN	148
TRABZON, ORDU, GİRESUN, RİZE, ARTVİN, GÜMÜŞHANE	147
ZONGULDAK, KARABÜK, BARTIN	136
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	130
GAZİANTEP, ADIYAMAN, KİLİS	110
MALATYA, ELAZIĞ, BİNGÖL, TUNCELİ	109
HATAY, KAHRAMANMARAŞ, OSMANİYE	76
KONYA, KARAMAN	72
KASTAMONU, ÇANKIRI, SİNOP	60
TEKİRDAĞ, EDİRNE, KIRKLARELİ	58
ERZURUM, ERZİNCAN, BAYBURT	57
KIRIKKALE, AKSARAY, NİĞDE, NEVŞEHİR, KIRŞEHİR	31
VAN, MUŞ, BİTLİS, HAKKÂRİ	21
MARDİN, BATMAN, ŞIRNAK, SİİRT	21
GENEL TOPLAM	13.594

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründe 2+ istihdamlı 13 bin 594 işyerinin yüzde 52,4'ü İstanbul bölgesinde bulunmaktadır. İşyerlerinin yüzde 11,5'i Ankara bölgesinde, yüzde 4,1'i ise İzmir bölgesinde faaliyet göstermektedir.

Aşağıdaki grafikte sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin büyüklüklerine göre dağılımı incelenmiştir.

Grafik 1: İşyeri Büyüklüklerine Göre İşyerlerinin Dağılımı

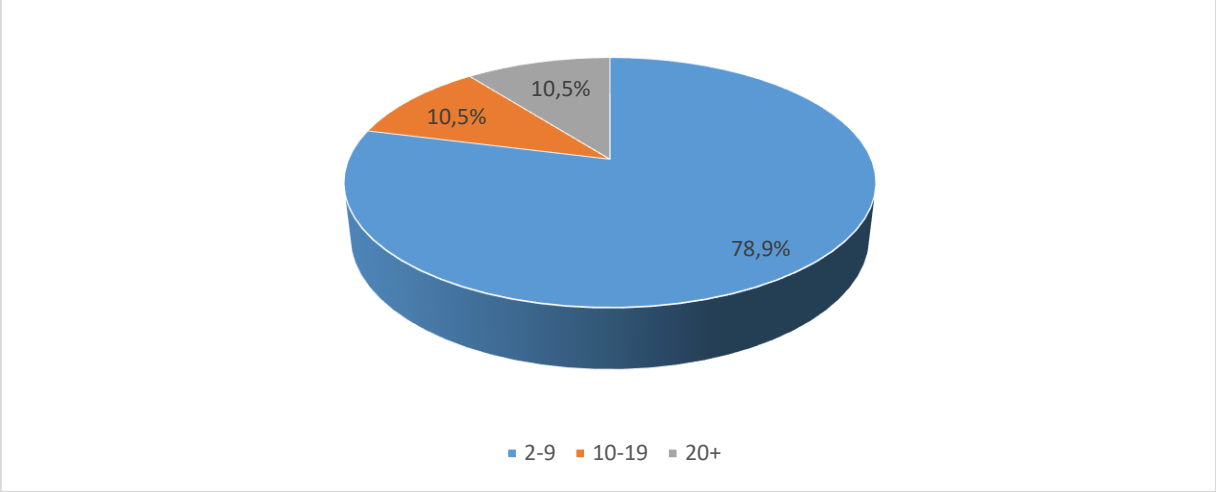

Kaynak: İPA 2017

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 78,9'u 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. 10-19 ve 20 ve daha fazla istihdamlı işyeri sayısı ise toplam işyerleri içinde yüzde 10,5'er bir oranda bulunmaktadır. Türkiye genelinde faaliyet gösteren işyerlerleri için aynı değerlendirme yapıldığında yine 2-9 arası istihdamlı işyerlerinin Bilgi ve İletişim sektöründe olduğu gibi ağırlıklı olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 81,8'i 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır.

Aşağıdaki grafikte ise sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yaşlarına göre dağılımı incelenmiştir.

Grafik 2: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

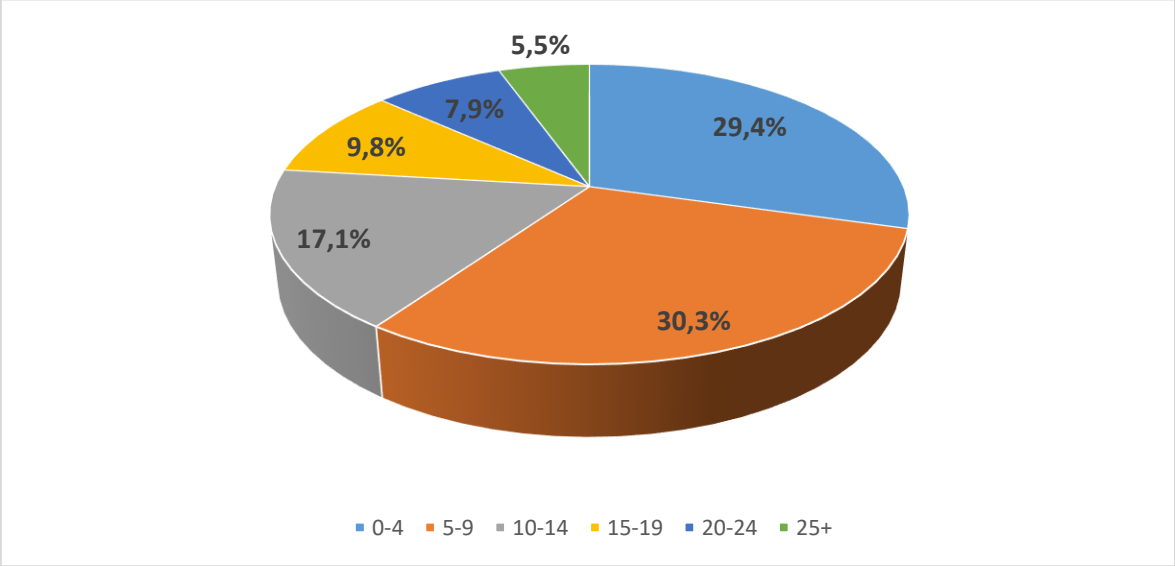

Kaynak: İPA 2017

Sektördeki 2+ istihdamlı işyerlerinin yarısından fazlası 10 yaşından küçüktür. 0-4 yaş aralığında bulunan işyerlerinin oranı yüzde 29,4 olup; 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerlerinin oranı ise yüzde 30,3'tür. İşyerlerinin sadece yüzde 5,5'i 25 yıl ve üzeri bir zamandır faaliyette bulunmaktadır. 0-4 yaş aralığında bulunan işyerleri toplam çalışanların yüzde 16,5'lik kısmını barındırırken 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren firmalar toplam çalışanın yüzde 12,1'lik kısmını kapsamaktadır. 0-4 yaş aralığında daha fazla işyeri olmasına rağmen 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren firmalar ile çalışan sayısı açısından önemli bir farklılık bulunmamaktadır. Bunun en önemli sebebi uzun yıllardır faaliyet gösteren firmaların kurumsallaşmış bir yapıya sahip olması çalışan sayılarında da etkisini göstermektedir. Söz konusu firmaların çalışan sayısındaki oturmuş yapısı kendini açık işlerde de göstermektedir. 0-4 yaş aralığında yer alan işyerlerinin açık iş oranı yüzde 4,9 iken 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren firmaların açık iş oranı yüzde 1,7'dir. 0-4 yaş aralığındaki işyerleri yüzde 20,5 oranında bir net istihdam artışı beklerken 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren firmalar yüzde 1,6 oranında net istihdam artışı beklemektedir.

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinde kısmi zamanlı çalışmaların yapılıp yapılmadığı da incelenmiştir. Aşağıdaki grafikte evet bölümünü gösteren kısımlar kısmi çalışma yapan işyerlerinin oranını göstermektedir.

Grafik 3: Kısmi Zamanlı Çalışma Yapan İşyerlerinin Oranı

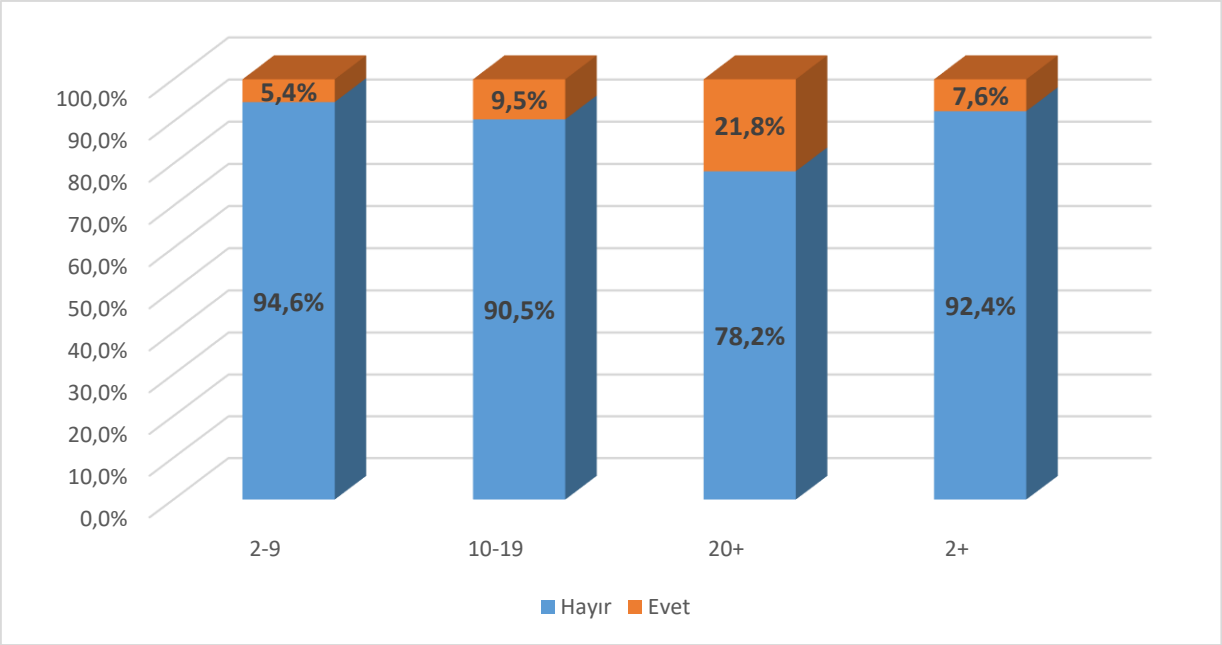

Kaynak: İPA 2017

Sektördeki işyerlerinde kısmi zamanlı çalışma yapılan işyerlerinin oranı yüzde 7,6 olarak tespit edilmiştir. İşyeri büyüklüğü arttıkça kısmi zamanlı çalışma yapan işyerlerinin oranı da artma eğilimindedir. 2-9 istihdamlı işyerleri için bu oran yüzde 5,4 iken, 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 9,5 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 21,8 olarak gerçekleşmiştir.

Kadınların işgücü piyasasına girişinde özellikle kısmi zamanlı çalışmaların olumlu etkisi bulunmaktadır. Gerek işgücü piyasasında yeterli iş tecrübesi bulunmayan kadınların istihdam edilmesinde gerekse de aile yükümlülükleri sebebiyle işgücü piyasası dışında kalan kadınların istihdamının arttırılması açısından kısmi zamanlı çalışmalar büyük öneme sahiptir. Kısmi zamanlı çalışmalar tam süreli çalışmalara geçişte de köprü görevi görmekte ve hatta geçici istihdamdan kalıcı istihdama da sevk edebilmektedir. Türkiye genelinde kısmi zamanlı çalışmalar yapan işyerlerinde kadın istihdamının oranı diğer işyerlerine göre daha yüksek çıkmaktadır. Ancak bu durum sektörler özeline inildiğinde farklılık gösterebilmektedir.

Grafik 4: Kadın Çalışanların Kısmi Zamanlı ve Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerindeki Durumu

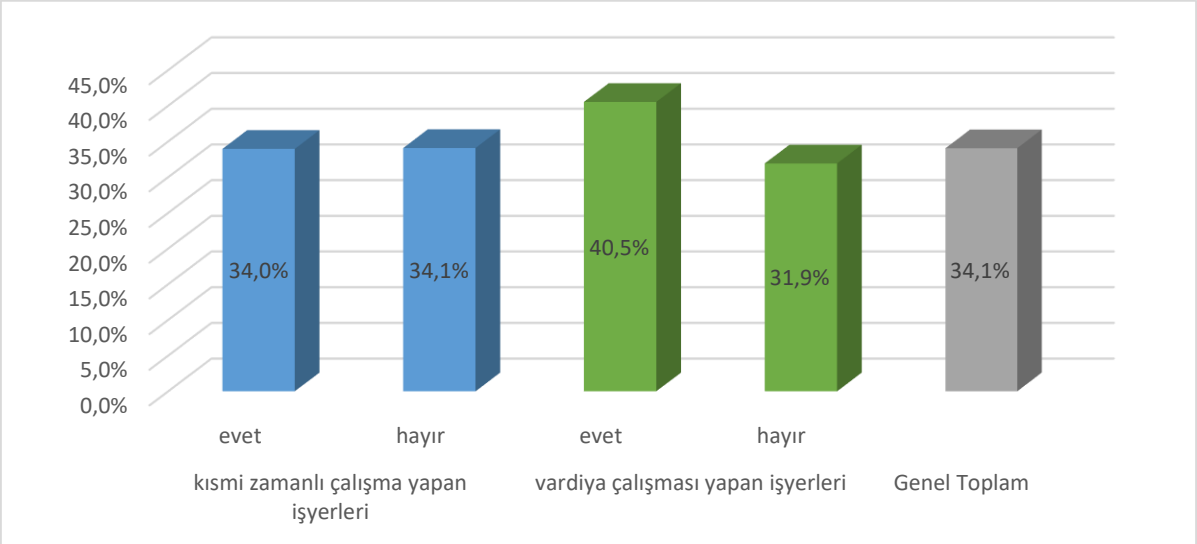

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işyerlerinin kısmi zamanlı çalışma yapıyor olması kadın istihdamını etkileyen bir faktör olarak görülmemektedir. Sektörde faaliyet gösteren kısmi zamanlı çalışma yapan işyerlerinde kadın istihdamı toplam istihdamın yüzde 34'ü olarak gerçekleşmişken, bu oran kısmi zamanlı çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 34,1 ve genel olarak tüm işyerlerinde de yine yüzde 34,1 olarak tespit edilmiştir.

Bununla birlikte araştırma kapsamında bu soruyu işverenlere yöneltildiğinde sadece işyerlerinde kısmi zamanlı çalışmaların yapılıp yapılmadığının sorulduğuna dikkat etmek gerekmektedir. Bu işyerlerinden kısmi zamanlı çalışanların ne kadarının kadın ya da erkek olduğuna ilişkin veri alınmamaktadır.

Sektörde vardiyalı çalışma gerçekleştiren işyerlerinde kadın istihdamının oranının vardiyalı çalışma gerçekleştirmeyen işyerlerine göre daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadınların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 40,5 iken bu oran vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 31,9 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde kadınların toplam istihdam içindeki oranı yüzde 25,3 iken vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde yüzde 24,9'dur. Genel itibariyle vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde kadınların çalışma oranı nispeten daha yüksek gerçekleşmektedir. Türkiye genelinde bu oranlar birbirine yakın gerçekleşmişse de sektörlere göre birbirlerinden farklı bir şekilde gerçekleşen sektörler bulunmaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründe ise oranlar birbirine çok yakın olmasa da vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadınların oranının nispeten daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu oranlar ise Bilgi ve İletişim sektöründe nitelik gerektiren alanlarda vardiyalı çalışmaların kadın istihdamının önünde engel teşkil etmediğini göstermektedir.

Grafik 5: İşyerlerinin İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumu

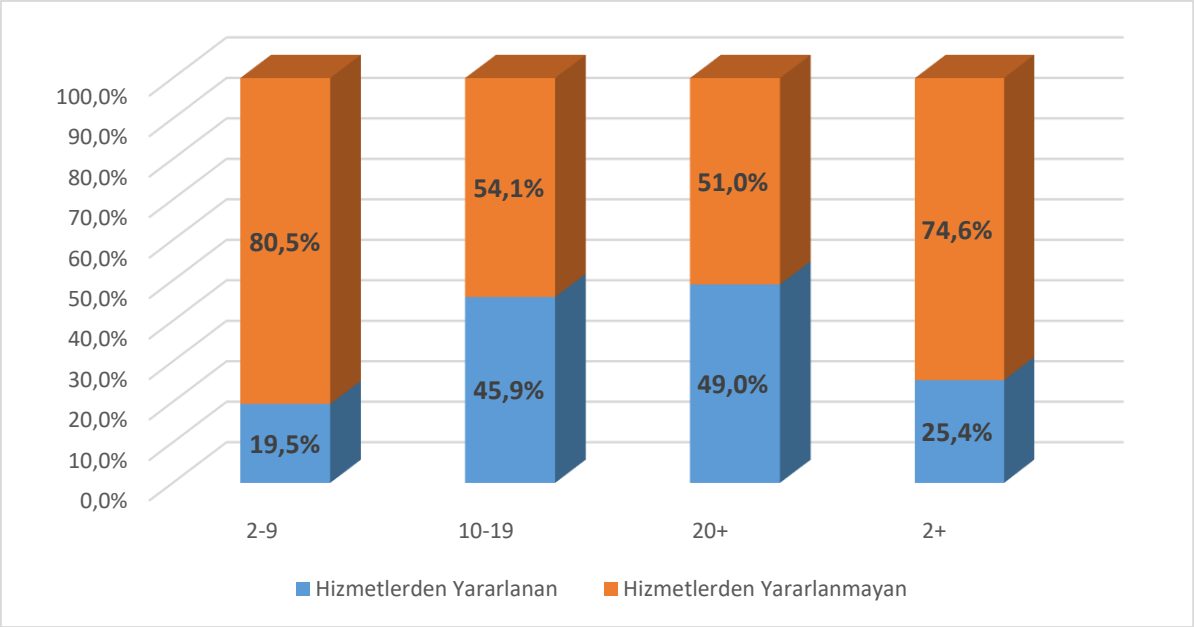

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki grafikte sektördeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu incelenmiştir. Grafikte işyerlerinin büyüklüğü arttıkça daha çok işyerinin Kurum hizmetlerinden yararlandığı görülmektedir. Başka bir ifade ile işyeri büyüklüğü ile Kurum hizmetlerinden faydalanma arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 19,5 iken bu oran 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 45,9'a; 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 49'a yükselmektedir. Yukarıdaki grafiktende görüleceği üzere kurumsallaşan firmalar İŞKUR'dan daha fazla yararlanmak istemektedir.

Sektördeki araştırma kapsamında bulunan tüm işyerleri içinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin oranı ise yüzde 25,4'tür. Bir diğer ifadeyle Bilgi ve İletişim sektöründe faaliyet gösteren araştırma kapsamındaki her 4 işyerinden 1'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin oranı Türkiye genelinde ise yüzde 24,7 olarak tespit edilmiştir.

Aşağıdaki grafikte ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin hangi hizmetlerden yararlandıkları gösterilmektedir.

Grafik 6: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Hizmetlere Göre Dağılımı

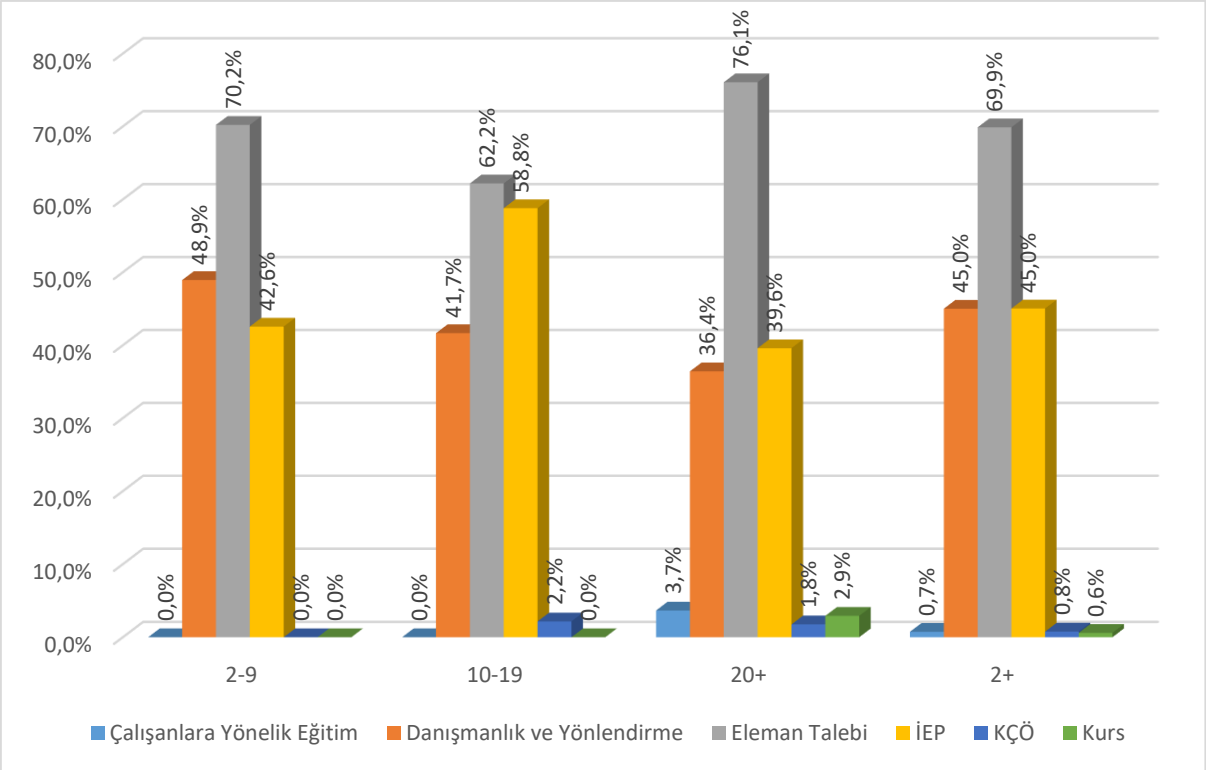

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründe İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin en fazla Eleman Talebi hizmetinden yararlandıkları gözlemlenmektedir. Bu işyerlerinin yüzde 69,9'u Eleman Talebi hizmetinden yararlanmışken, yüzde 45 oranlarında da İşbaşı eğitim Programları (İEP) ve Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinden yararlandıkları tespit edilmiştir.

İşyeri büyüklükleri kırılımları da incelendiğinde aynı hizmetlerin ön plana çıktığı görülmektedir. Ancak grafikten ortaya çıkan önemli bir husus ise İŞKUR'un Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden 2-9 arası istihdamlı işyerleri diğer büyüklüklere nazaran daha fazla oranda yararlanmış olduğudur. İşyerlerinin büyüklüğü arttıkça bu hizmetten yararlanan işyerlerin oranı azalmaktadır.

Grafik 7: İŞKUR hizmetlerinden Yararlanmayan İşyerlerinin Yararlanmama Sebepleri

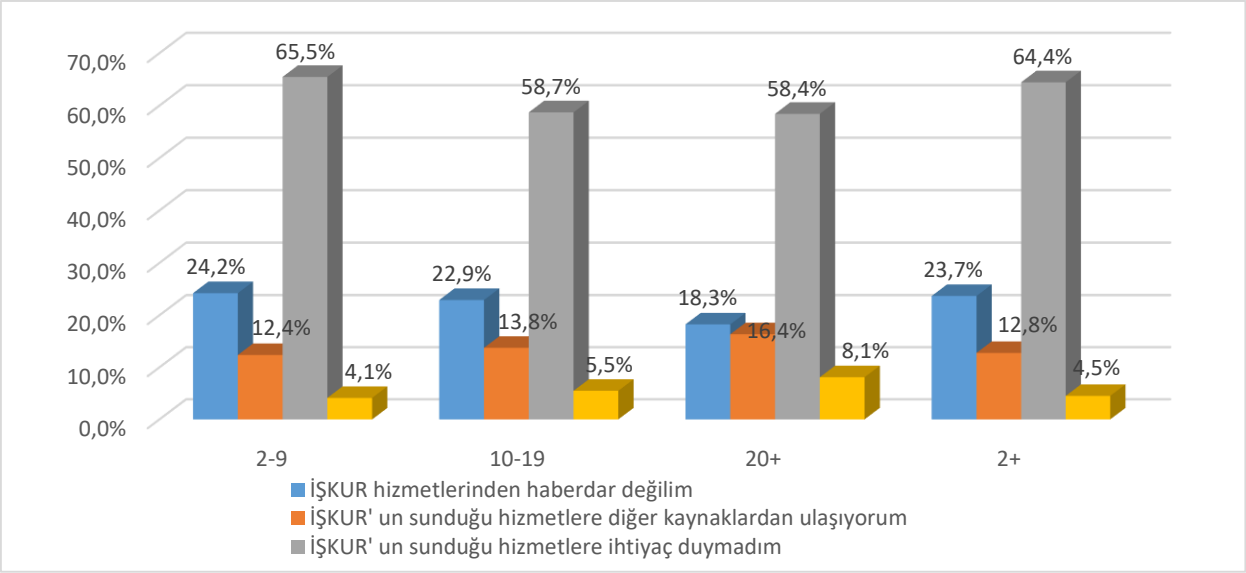

Kaynak: İPA 2017

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerine bu durumun nedeni sorulmuştur. Bu bağlamda Bilgi ve İletişim sektöründe İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinin yüzde 64,4'ü İŞKUR'un sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymadığını belirtmişlerdir. İŞKUR hizmetlerinden haberdar olmayan ve bu sebeple hizmetlerden yararlanmadığını belirten işverenler ise toplam hizmetlerden yararlanmayan işyerlerinin yüzde 23,7'sini oluşturmaktadır. İŞKUR haricinde diğer kaynakları kullanması sebebiyle Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinin oranı ise yüzde 12,8'dir.

İşyeri büyüklükleri özelinde yararlanmama nedeni irdelendiğinde işyerleri kurumsallaştıkça İŞKUR hizmetlerinden haberdar olmama nedeni azalmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinde bu

sebepten ötürü hizmetlerden yararlanmayan işyerlerinin oranı yüzde 24,2 iken; 10-19 istihdamlı işyerlerinde yüzde 22,9; 20+ istihdamlı işyerlerinde ise yüzde 18,3 olarak tespit edilmiştir.

Mevcut İstihdam Verileri

Bu bölümde Bilgi ve İletişim sektörü altında faaliyet gösteren araştırma kapsamındaki işyerlerinde istihdam edilenlere ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 2: Bölgelere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

BÖLGELER	Kadın	Erkek	Toplam
İSTANBUL	34.479	68.809	103.287
ANKARA	5.688	12.708	18.396
BURSA, ESKİŞEHİR, BİLECİK	2.082	3.556	5.639
İZMİR	1.721	2.835	4.556
ADANA, MERSİN	1.775	2.637	4.412
KOCAELİ, SAKARYA, DÜZCE, BOLU, YALOVA	959	3.060	4.019
ERZURUM, ERZİNCAN, BAYBURT	1.845	2.125	3.970
TRABZON, ORDU, GİRESUN, RİZE, ARTVİN, GÜMÜŞHANE	1.496	1.681	3.177
ANTALYA, ISPARTA, BURDUR	690	2.149	2.839
KAYSERİ, SİVAS, YOZGAT	725	1.996	2.721
SAMSUN, TOKAT, ÇORUM, AMASYA	818	1.477	2.295
MALATYA, ELAZIĞ, BİNGÖL, TUNCELİ	574	1.233	1.807
MANİSA, AFYON, KÜTAHYA, UŞAK	747	1.004	1.752
KONYA, KARAMAN	874	741	1.615
AĞRI, KARS, IĞDIR, ARDAHAN	712	538	1.250
KIRIKKALE, AKSARAY, NİĞDE, NEVŞEHİR, KIRŞEHİR	618	548	1.166
AYDIN, DENİZLİ, MUĞLA	318	744	1.063
ŞANLIURFA, DİYARBAKIR	94	895	989
BALIKESİR, ÇANAKKALE	333	643	976
MARDİN, BATMAN, ŞIRNAK, SİİRT	425	499	923
GAZİANTEP, ADIYAMAN, KİLİS	292	595	887
HATAY, KAHRAMANMARAŞ, OSMANİYE	141	548	689
TEKİRDAĞ, EDİRNE, KIRKLARELİ	210	391	602
VAN, MUŞ, BİTLİS, HAKKÂRİ	113	453	566
ZONGULDAK, KARABÜK, BARTIN	101	347	448
KASTAMONU, ÇANKIRI, SİNOP	183	119	302
GENEL TOPLAM	58.012	112.335	170.347

Kaynak: İPA 2017

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 170 bin 347 çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların yüzde 65,9'u erkeklerden, yüzde 34,1'i ise kadınlardan oluşmaktadır.

Sektörde istihdam edilenlerin yüzde 60,6'sı gibi büyük bir oranı İstanbul bölgesinde bulunmaktadır. İstanbul bölgesinde istihdam edilenlerin 3'te 1'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Sektördeki toplam kadın çalışanların da yüzde 59,4'ü bu bölgede bulunmaktadır.

Sektörde istihdam edilenlerin yüzde 10,8'i de Ankara bölgesinde bulunmaktadır. İşyeri sayısı olarak üçüncü sırada bulunan İzmir bölgesi ise istihdam açısından dördüncü sırada bulunmaktadır. Sektörde istihdamda üçüncü sırada bulunan bölge ise Bursa, Eskişehir, Bilecik bölgesi olmuştur. İşyeri sayısı açısından dördüncü sırada bulunan bu bölge sektörde istihdamın yüzde 3,3'ünü barındırmaktadır. İzmir bölgesinde ise sektördeki istihdamın yüzde 2,7'si bulunmaktadır.

Kadınların Bilgi ve İletişim Sektöründeki istihdam durumu incelendiğinde bölgelere göre önemli bir farklılık ortaya çıkmıştır. Genel olarak erkek çalışan sayısı fazla olduğundan bölgelere göre de erkek çalışan sayısı kadınlara nazaran yüksektir. Ancak sadece 3 bölgedeki kadın çalışan sayısı erkek çalışan sayısından daha yüksek gerçekleşmiştir. Bu bölgeler; Konya, Karaman bölgesi; Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan bölgesi ve Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir bölgeleridir.

Grafik 8: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı

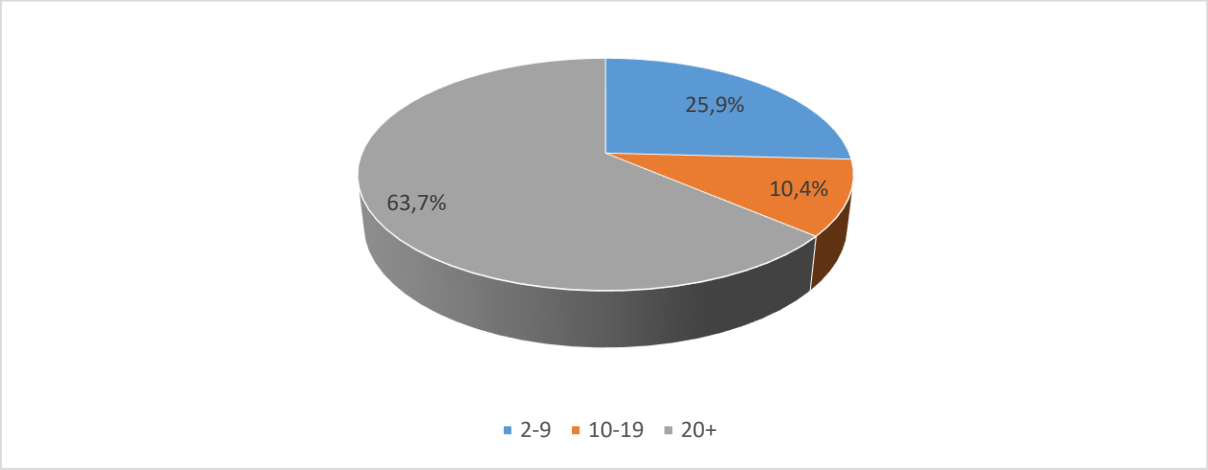

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründeki çalışanların yüzde 63,7'si 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 25,9'u bir diğer ifadeyle 4'te 1'i 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde çalışmaktadır. 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde çalışanlar ise sektörde toplam

çalışanların yüzde 10,4'ünü oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise 20+ istihdamlı işyerlerindeki çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 55,7; 2-9 istihdamlı işyerleri için yüzde 33,2 ve 10-19 istihdamlı işyerleri için ise yüzde 11,1'dir.

Tablo 3: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

MESLEK GRUPLARI	Kadın	Erkek	Toplam
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	25.216	51.012	76.228
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	7.142	20.639	27.781
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	14.978	12.435	27.412
YÖNETİCİLER	4.357	9.969	14.326
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	2.969	5.310	8.278
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	2.757	4.642	7.399
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	560	6.106	6.666
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	33	1.777	1.811
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0	444	444
GENEL TOPLAM	58.012	112.335	170.347

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründe en fazla istihdam edilen meslek grubunun Profesyonel Meslek Mensupları olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda istihdam edilenler toplam sayının yüzde 44,7'sini oluşturmaktadır. Daha sonra ise yüzde 16,3 oranı ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 16,1 oranı ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu yer almaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde çalışan sayısı, sektörün toplam çalışan sayısı içinde yüzde 4,3'lük bir oranda bulunmaktadır. Bu oran Türkiye genelindeki yüzde 14,8'lik orana göre oldukça düşük durumdadır. Ayrıca Profesyonel Meslek Mensupları grubunda istihdam edilenler, sektördeki toplam istihdamın yüzde 44,7'sini oluşturarak bu gruptaki Türkiye genelindeki yüzde 12,8'lik oranın üzerinde gerçekleşmiştir. Bu meslek grubunda ağırlıklı olarak lisans ve üstü eğitim düzeylerine mensup kişiler istihdam edildiğinden ve Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdeki istihdamın, toplam istihdamın içinde nispeten düşük olması sektörde çalışanların eğitim seviyesinin yüksekliğini göstermektedir.

Kadınların yüzde 43,5'i ve erkeklerin yüzde 45,4'ü Profesyonel Meslek Mensuplarında yer almaktadır. Kadınlarda yüzde 25,8 ile ikinci sırada Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar yer

alırken erkeklerde yüzde 18,4 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu bulunmaktadır. Ayrıca Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda kadın çalışan sayısı erkek çalışan sayısından fazladır.

Tablo 4: Cinsiyete Göre En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

	Kadın		Erkek		Toplam	
MESLEKLER	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	4.405	7,6%	2.825	2,5%	7.230	4,2%
BİLGİSAYAR MÜHENDİSİ	1.445	2,5%	5.048	4,5%	6.493	3,8%
YAZILIM MÜHENDİSİ	1.309	2,3%	4.945	4,4%	6.253	3,7%
DİĞER PERSONEL VE MESLEK UZMANLARI	2.196	3,8%	3.543	3,2%	5.739	3,4%
SATIŞ DANIŞMANI	1.667	2,9%	3.595	3,2%	5.262	3,1%
MUHABİR	1.923	3,3%	3.174	2,8%	5.097	3,0%
YAZILIM GELİŞTİRİCİSİ	983	1,7%	3.639	3,2%	4.622	2,7%
BÜRO MEMURU (GENEL)	1.598	2,8%	2.542	2,3%	4.140	2,4%
GAZETECİ	2.561	4,4%	1.475	1,3%	4.037	2,4%
YAZILIM DESTEK UZMANI	925	1,6%	2.901	2,6%	3.826	2,2%
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	1.808	3,1%	1.442	1,3%	3.249	1,9%
MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI	1.750	3,0%	1.421	1,3%	3.171	1,9%
ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜHENDİSİ	552	1,0%	2.168	1,9%	2.720	1,6%
TEKNİK SERVİS ELEMANI	146	0,3%	2.368	2,1%	2.514	1,5%
İŞLETMECİ	290	0,5%	2.031	1,8%	2.321	1,4%
PAZARLAMACI	970	1,7%	1.338	1,2%	2.309	1,4%
MUHASEBECİ	1.032	1,8%	1.265	1,1%	2.297	1,3%
EDİTÖR-GAZETE, DERGİ VB.	1.099	1,9%	1.119	1,0%	2.218	1,3%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.062	1,8%	1.102	1,0%	2.164	1,3%
SEKRETER	1.707	2,9%	100	0,1%	1.807	1,1%
BİLGİSAYAR OPERATÖRÜ/KULLANICISI	1.007	1,7%	744	0,7%	1.751	1,0%
ELEKTRONİK HABERLEŞME (TELEKOMÜNİKASYON) TEKNİKERİ	350	0,6%	1.270	1,1%	1.620	1,0%
İŞ ANALİSTİ	908	1,6%	677	0,6%	1.585	0,9%
BİLGİ İŞLEM DESTEK UZMANI	687	1,2%	779	0,7%	1.466	0,9%
BİLGİ İŞLEM DESTEK ELEMANI	419	0,7%	901	0,8%	1.320	0,8%

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki tabloda ise Bilgi ve İletişim sektöründeki istihdamın mesleklere göre dağılımı incelenerek ilk 25 meslek verilmiştir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde çalışanlar içinde ilk sırada Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği yer almaktadır. Bu meslekte toplam 7 bin 230 çalışan tespit edilmiş olup toplam çalışanların yüzde 4,2'sini oluşturmuştur. Daha sonra ise Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Mühendisi, Diğer Personel ve Meslek Uzmanları ve Satış Danışmanı meslekleri bulunmaktadır.

Erkeklerde en çok çalışılan meslekte ilk sırada Bilgisayar Mühendisi; kadınlarda ise Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği bulunmaktadır. İlk 25 meslek incelendiğinde sektörde kadınların erkeklerden daha fazla istihdam edildiği meslekler ise; Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Gazeteci, Müşteri Temsilcisi, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Sekreter, Bilgisayar Operatörü/Kullanıcısı ve İş Analisti olarak tespit edilmiştir.

Bilgi ve İletişim sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki payı değerlendirildiğinde; sektördeki işyerleri Türkiye genelindeki işyerlerinin yüzde 1,2'sini; mevcut istihdamı ise toplam istihdamın yüzde 1,7'sini oluşturmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir. Bu bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler, işgücü talebine yönelik olarak planlanan politikalar anlamında başvurulan önemli bir veri alanını teşkil etmektedir.

Araştırma kapsamındaki işyerlerine 2017 yılı 3 Nisan-5 Mayıs tarihleri arasında ziyaret gerçekleştirildiği zamanda açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. İşyerlerine bu soru kapsamında açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranılan beceriler ve açık işlerini hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur.

Araştırma kapsamında Bilgi ve İletişim sektöründe 13 bin 594 işyerinden 2 bin 10'unda çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, 2 bin 10 işyerinden toplam 5 bin 180 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Aşağıdaki grafikte de görüldüğü üzere sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin yüzde 14,8'ine tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 4,5 puan üzerindedir.

Grafik 9: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranları

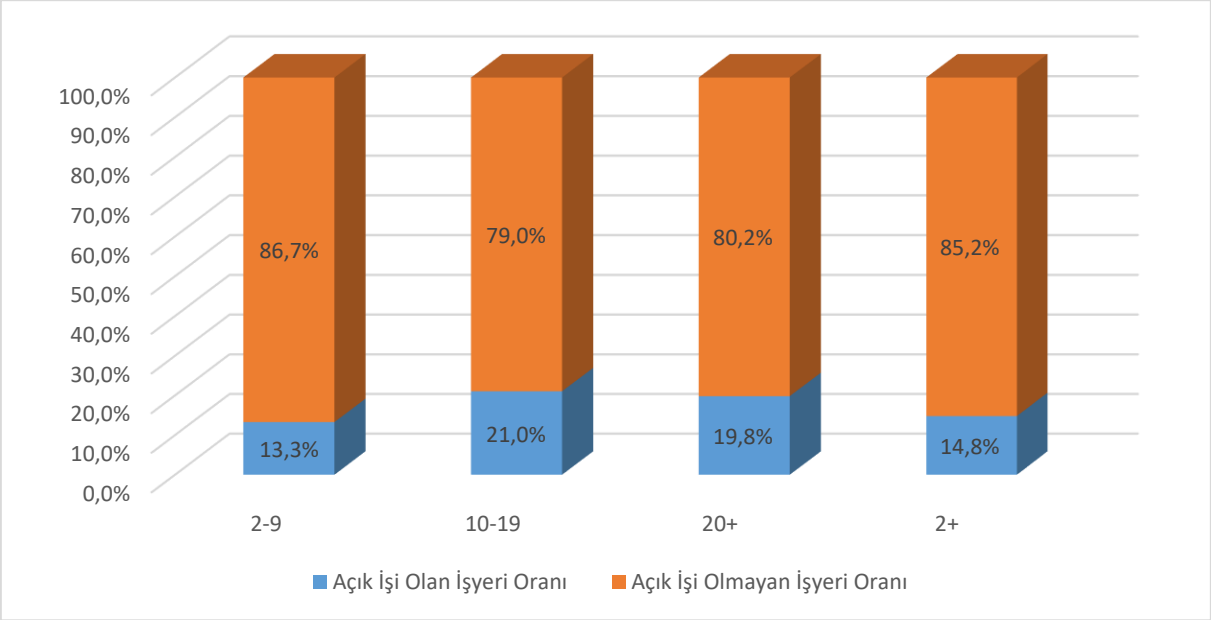

Kaynak: İPA 2017

İşyeri büyüklüklerine göre değerlendirildiğinde ise 2-9 arası istihdamlı işyerlerindeki tüm işyerlerinin yüzde 13,3'ünde açık iş bulunmakta iken; 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 21'e yükselmektedir. 20+ istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 19,8'inin açık işi bulunmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektörünün ***açık iş oranı yüzde 3*** olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle sektörde 100 kişilik istihdam potansiyelinin 97'sinin fiili istihdamda olduğu, 3'ünde ise personel açığının bulunduğu tespit edilmiştir. Açık iş oranı Türkiye genelinde yüzde 2,7 olarak tespit edilmiştir. Sektörün açık iş oranı Türkiye geneli açık iş oranından 0,3 puan üstünde gerçekleşmiştir.

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren 2 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde açık iş oranının en yüksek olduğu bölge ise Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova bölgesi olup açık iş oranı yüzde 9,7'dir. Bu bölgedeki işyerlerinin yüzde 13,3'ünde açık iş tespit edilmiştir.

Zonguldak, Karabük, Bartın bölgesi ise açık iş oranı bakımından ikinci sırada yer almaktadır. Bu bölgede açık iş oranı yüzde 9,2 olup, bu bölgedeki işyerlerinin yüzde 33,6'sında açık iş tespit edilmiştir.

Grafik 10: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

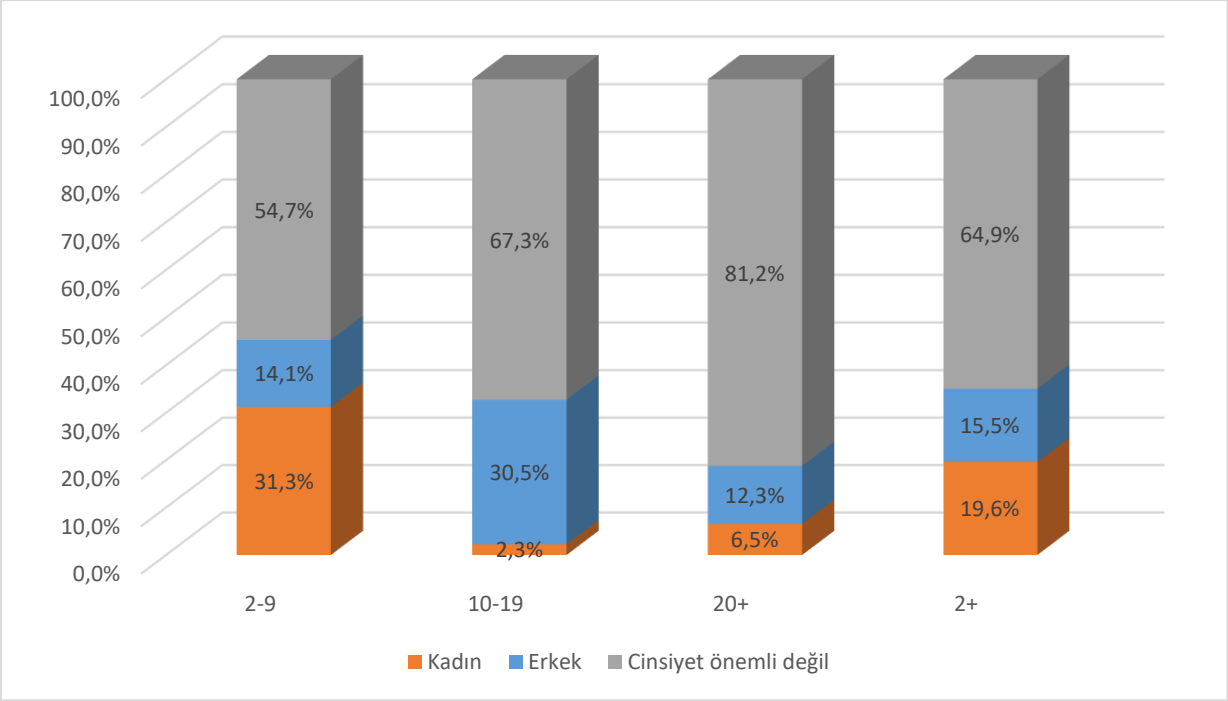

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki grafikte ise işverenlerin açık işlerinde cinsiyet özelinde tercihleri yansıtılmıştır. Sektörde 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan toplam 5 bin 180 kişilik açık işin yüzde 64,9'unda kadın ya da erkek anlamında özel bir tercihte bulunulmamıştır. İşverenler söz konusu açık işlerinde cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmek istemişlerdir. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 19,6'sında, bir diğer ifadeyle alınan her 5 açık işten 1'inde sadece "kadın" işgücü tercihinde bulunulmuştur. Ayrıca sektörde açık işlerinde sadece erkek işgücü tercih etme oranı da kadın işgücü tercihine nazaran düşük gerçekleşmiştir. Türkiye geneli ve birçok sektörde bu durum tam tersi olarak gerçekleşmiştir.

Sadece "kadın" işgücü istihdam edilmesi yönünde tercihte bulunulması, özellikle işyeri büyüklüğü farklılaştıkça önemli bir özellik göstermektedir. Küçük işyerlerinde daha fazla

oranda açık işlerde kadın tercihi dikkati çekmektedir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde açık işlerin yüzde 31,3'ünde kadın işgücü tercihinde bulunulmuşken bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 2,3'e düşmektedir. 20+ istihdamlı işyerlerinde yüzde 6,5 olarak tespit edilmiştir. Bu eğilimle beraber dalgalanmalar olsa da işyerleri büyüdükçe kadın işgücü tercihi azalırken erkek işgücü tercihinde artış gerçekleşmiştir. Ancak daha çok dikkati çeken, işyerleri büyüdükçe cinsiyetin önemli olmadığı açık iş tercihleri sürekli olarak artmıştır. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 54,7'sinde cinsiyetin önemli olmadığı hususu vurgulanmışken bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 67,3'e, 20+ istihdamlı işyerlerinde ise yüzde 81,2'ye yükselmiştir. Bu artış eğiliminin nedeni olarak; özellikle kurumsal firmalarda daha çok eğitim ve beceri düzeyine önem gösterilmesi, işi yapabilecek yetkinliğin ön plana çıkarak cinsiyetin tercih kriteri olarak ortaya çıkmaması gösterilebilir. Ayrıca yüksek eğitim istenen mesleklerde de cinsiyet farklılaşması ortadan kalkmaktadır.

Tablo 5: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Seviyesi	Kadın	Erkek	Cinsiyet önemli değil	Toplam
Lise altı	1,3%	1,9%	1,3%	1,4%
Genel lise	38,3%	26,0%	27,5%	29,4%
Meslek lisesi	4,4%	28,6%	1,5%	6,3%
Meslek yüksekokulu	9,1%	21,4%	18,2%	16,9%
Lisans	5,7%	14,5%	42,4%	30,9%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	5,5%	3,6%
Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	41,1%	7,6%	3,5%	11,5%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki tabloda ise işverenlerin cinsiyet kırılımına göre açık işlerinde hangi eğitim düzeyini talep ettikleri gösterilmiştir. Genel anlamda Bilgi ve İletişim sektöründe 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 30,9'unda lisans mezunu talep edilmiştir. Lisans mezununu yüzde 29,4 ile genel lise mezunu takip ederken meslek yüksekokulu yüzde 16,9 ile üçüncü sırada yer almıştır. Bu oranları Türkiye geneli ile mukayese edersek; Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 6,3'ünde lisans mezunu talep edilmiştir. Türkiye genelinde en fazla oranda işverenler herhangi bir eğitim düzeyi aramamakta ve bunun oranı yüzde 34,4'tür.

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri cinsiyet özelinde değerlendirildiğinde; kadın işgücü tercihlerinde yüzde 41,1 ile herhangi bir eğitim düzeyi aranmaması ilk sırada yer almışken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 28,6 ile meslek lisesi mezuniyeti öne çıkmıştır. Kadınlarda ve erkeklerde daha sonra genel lise önemli bir ağırlık olarak görülmektedir.

Sektörde cinsiyet bazında ayrım yapılmayarak kadın ya da erkek işgücünün önemli olmadığı açık işler için ise yüzde 42,4 oranla lisans mezunu talep edilmiştir. Tablodan anlaşılacağı üzere sadece kadın işgücü ya da sadece erkek işgücü talep edilmeyen açık işler için talep edilen eğitim seviyesi daha yüksektir. Bu sonucun arkasında, yükseköğretim mezunu talep edilen işler için "kadın işi" ya da "erkek işi" ayrımı yapılmadığı ve önemli olan kriterin işi yapabilecek yetkinliğe sahip olunması gerektiği hususu bulunmaktadır. Bu sebeple lisansüstü mezuniyeti talep edilen açık işler için bu husus çok daha keskin şekilde görülmektedir. Lisansüstü eğitim seviyesindeki açık işler için sadece kadın ya da sadece erkek işgücü talebi olmadığı ve bu açık işlerin hepsi için cinsiyetin önemli olmadığı görülmektedir. Bu konuyla ilgili aşağıdaki grafik dikkat çekicidir.

Grafik 11: Açık İşlerde Eğitim Düzeylerine Göre Cinsiyet Dağılımı

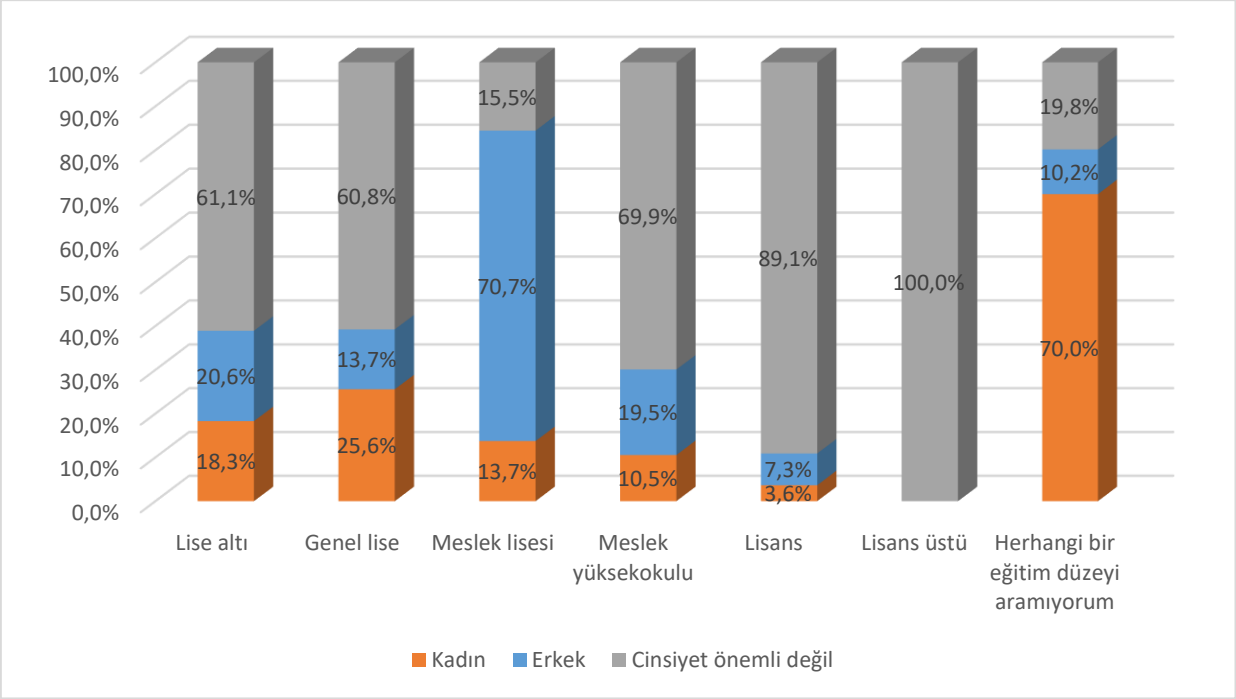

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki grafikte eğitim düzeylerine göre talep edilen cinsiyet ayrımı ve eğitim düzeyi arttıkça açık işler için cinsiyetin önemli olmadığı daha açık bir şekilde görülmektedir. Bilgi ve

İletişim sektöründeki 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde meslek lisesi mezuniyeti haricinde genel olarak eğitim düzeyleri arttıkça cinsiyetin önemli olmadığı hususu da belirginleşmektedir. Zira açık işler için en az lise altı mezuniyeti aranan kadrolarda cinsiyetin önemli olmadığı yüzde 61,1 oranı ile görülmektedir. Bu oran genel lise de yakın olarak yüzde 60,8 iken meslek lisesinde yüzde 15,5'e düşmüş ve meslek yüksekokulunda yüzde 69,9'a yükselmiştir. Daha sonraki eğitim seviyelerinde ise bu oran yine artmaya devam etmiş ve lisans mezuniyeti için yüzde 89,1, lisansüstü mezuniyeti için ise yüzde 100 olarak gerçekleşmiştir. Meslek lisesinde diğer eğitim düzeylerine göre cinsiyetin önemli olmamasının bu kadar düşük gerçekleşmesinin sebebi ise bu eğitim seviyesinde özellikle erkek işgücü talebinin yüksekliğidir. Hatta sadece, meslek lisesi mezuniyeti aranan açık işlerde erkek işgücü talebinin bu kadar fazla oranda olduğu görülmektedir. Meslek lisesi seviyesinde mezun olmuş olanların istihdam edilmek istendiği açık işlerde yüzde 70,7 oranında sadece erkek işgücü talebinde bulunulmuştur.

Grafik 12: Açık İş Sayısına Göre En Fazla Talep Edilen İlk 5 Beceri

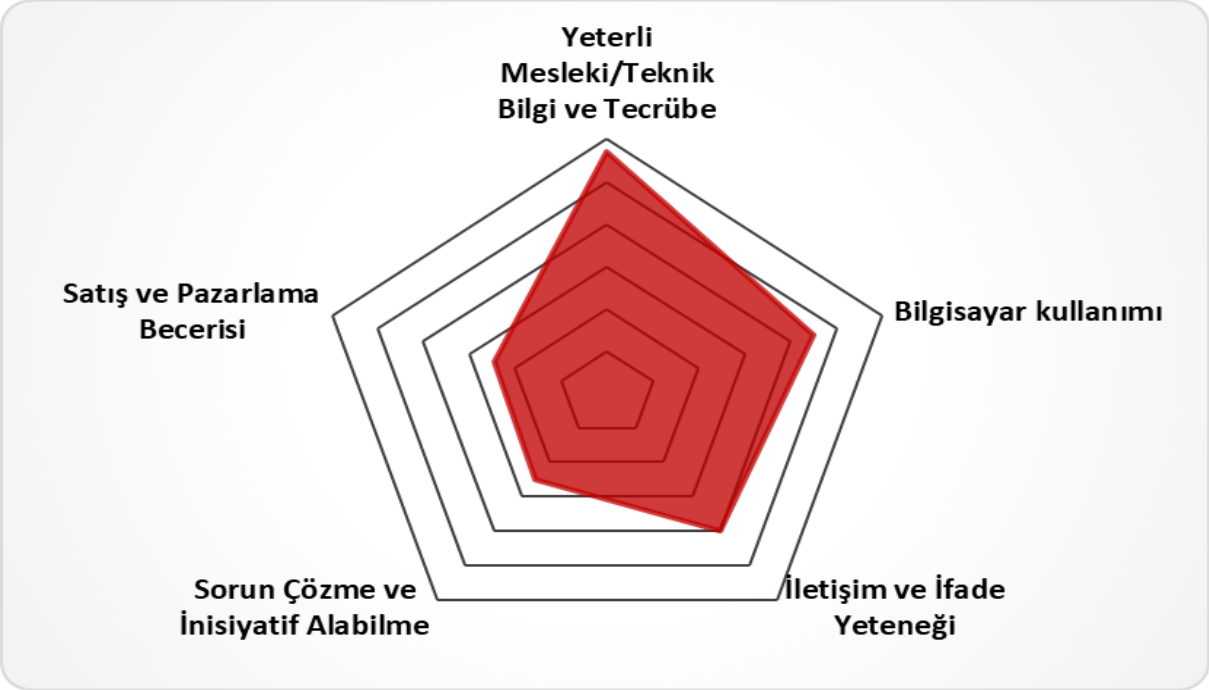

Sektörde tespit edilen 5 bin 180 açık iş için en fazla talep edilen beceri "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" dir. Açık işlerin yüzde 55'i için işverenler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe talebinde bulunmuştur. İkinci sırada yüzde 43 ile Bilgisayar kullanımı, üçüncü sırada ise yüzde 39 ile İletişim ve İfade Yeteneği yer almaktadır.

Tablo 6: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler

Beceriler	2-9	10-19	20+	2+
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	2	1
Bilgisayar kullanımı	3	2	1	2
İletişim ve İfade Yeteneği	2	3	3	3
Satış ve Pazarlama Becerisi	4	7	4	4
Proje Tabanlı Çalışma	6	4	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	9	7	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	6	7
Takım Çalışması	9	5	8	8
Yabancı Dil	8	10	9	9
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	10	8	10	10

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Bilgisayar kullanımı ve üçüncü sırada ise iletişim ve ifade yeteneği bulunmaktadır.

İşyeri büyüklüklerine göre becerilerin sıralamasına bakıldığında ise ilk 3 sıradaki becerilerin yerleri değişse de aynı becerilerin ilk 3 sırada yerini aldığı görülmektedir. İlk sıralardaki tek değişiklik, 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işler için talep edilen becerilerde ilk sırada bilgisayar kullanımının bulunmasıdır.

Sektörün, açık işler için talep edilen beceriler incelendiğinde özellikle Türkiye genelinden Fiziki ve Bedensel Yeterlilik konusunda ayrıldığı görülmektedir. Nitekim Fiziki ve Bedensel Yeterlilik sektörde son sırada bulunurken, Türkiye genelinde ikinci sırada yer almaktadır. Bu durum da, sektörde talep edilen işgücünün niteliğine daha çok önem verildiğini göstermektedir.

Talep edilen açık işler işyeri büyüklüğüne göre incelendiğinde 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde farklılaşma mevcuttur. 10-19 istihdamlı işyerlerinde diğer işyeri büyüklüklerine göre Proje Tabanlı Çalışma ve özellikle Takım Çalışması istenmektedir. Satış ve Pazarlama Becerisi ile Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerileri ise diğer işyeri büyüklüklerine göre daha az tercih edilmektedir.

Açık iş bilgisi tespit edilirken yetiştirilecek işgücünün niteliğinin belirlenmesi başka bir ifade ile etkin eşleştirme yapabilmek için doğru aktif işgücü politikalarının uygulanabilmesi için talep edilen açık işlerden istenilen becerilerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda doğru politika üretebilmek adına hangi becerilerin birlikte arandığının tespitine yönelik ***Birliktelik Analizi yapılmıştır***. Bilgi ve İletişim sektöründe en çok Bilgisayar kullanımı ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri birlikte aranmaktadır. Ayrıca söz konusu sektörde bahse konu iki beceriye ileve olarak İletişim ve İfade Yeteneği ve Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerileri bireylere kazandırıldığı takdirde iş bulma olanakları artacaktır.

Grafik 13: Açık İş Sayısına Göre Arama Kanalları

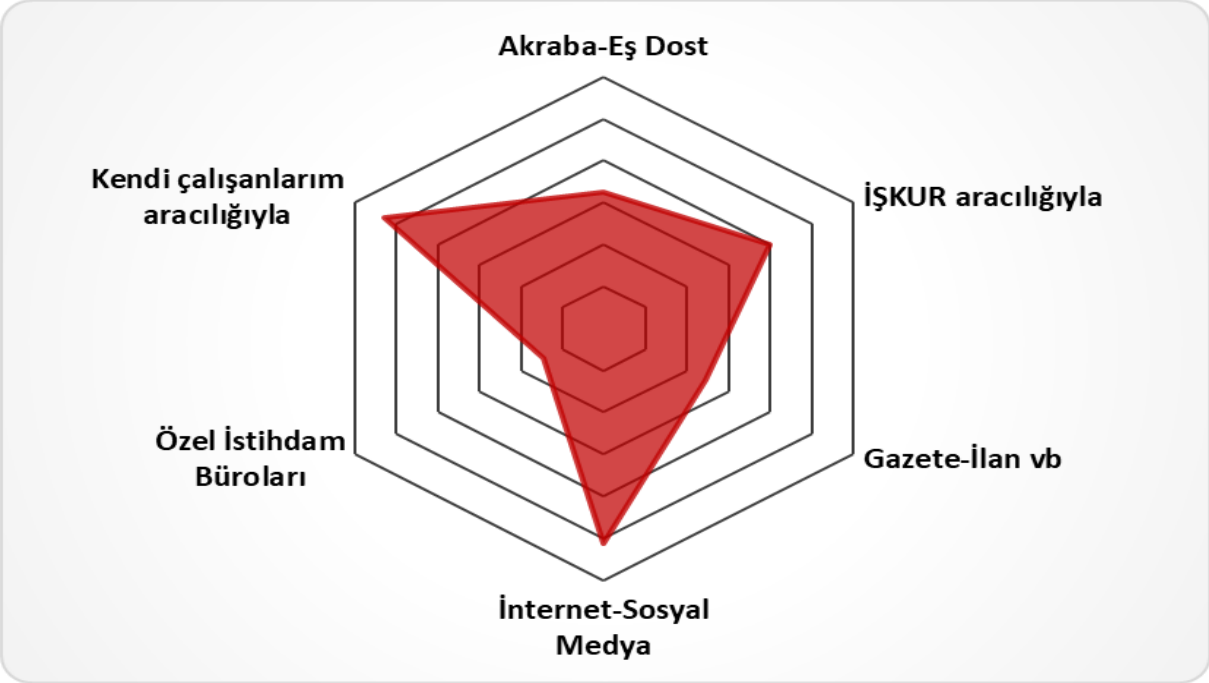

Bilgi ve İletişim sektöründen alınan açık işlerde yüzde 50,9'unun işverenlerin kendi çalışanları vasıtasını kullandıkları görülmektedir. Yine bu arama kanalına yakın olarak yüzde 49,5 oranıyla internet-sosyal medya kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 38,6 ile İŞKUR bulunmaktadır.

Sektörde; İnternet-Sosyal Medya aracılığıyla aranan açık işlerin yüzde 53'ü ve Özel İstihdam Büroları aracılığıyla aranan açık işlerin yüzde 58'i aynı zamanda Kendi çalışanlarım aracılığıyla da aranmaktadır.

Açık işler için en fazla bir arada kullanılan üç arama kanalı, **İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla** şeklindedir.

Özel İstihdam Büroları ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla arama kanallarının birlikte kullanıldığı her 100 açık işin 70'inde İnternet-Sosyal Medya arama kanalı da kullanılmıştır.

Grafik 14: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

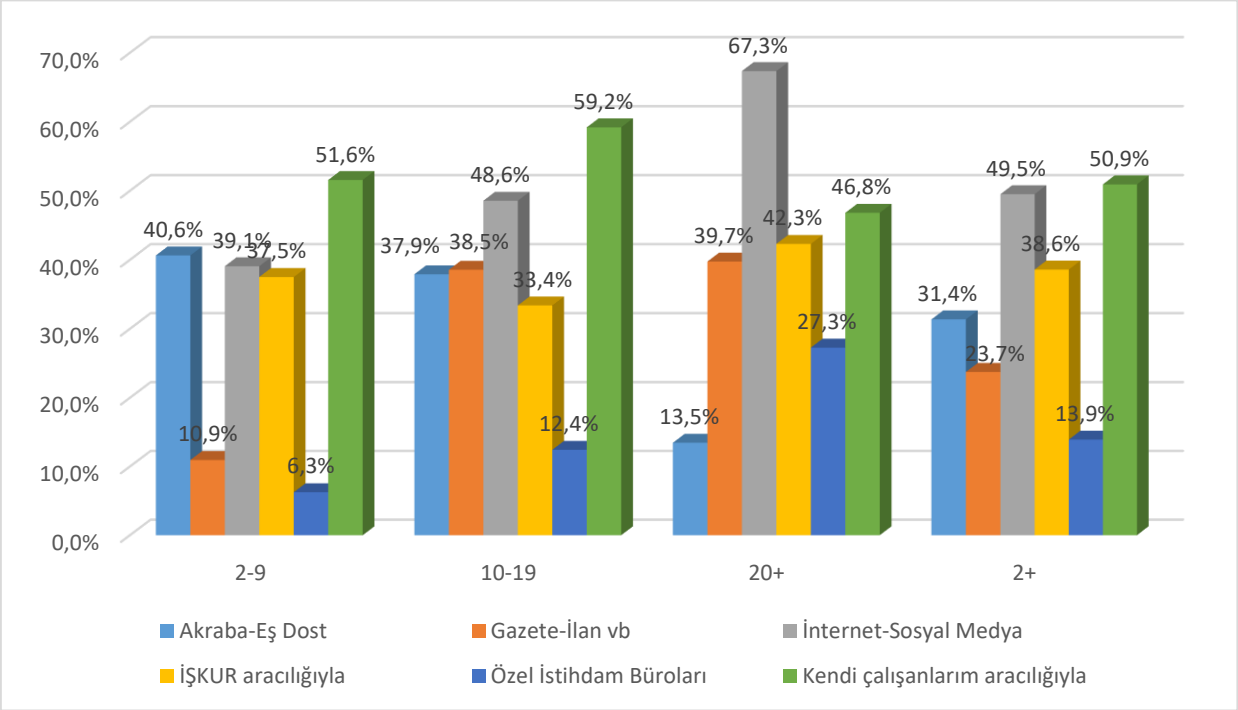

Kaynak: İPA 2017

İşverenlerin açık işleri için kullandıkları arama kanalları işyeri büyüklüklerine göre önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Akraba-eş dost kanalı 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerlerinden alınan açık işler için önemli bir ağırlık teşkil etse de 20+ istihdamlı büyük firmalar için çok büyük bir önemi bulunmamaktadır. Başka bir ifade ile işyeri büyüklüğü azaldıkça talep edilen açık işlerde Akraba-Eş Dost arama kanalının kullanımı azalmaktadır. İnternet-sosyal medya, gazete-ilan kanalı ve özel istihdam bürolarının ise işyeri büyüklüğü arttıkça kullanılma oranı da artmaktadır.

Tablo 7: En Fazla Açık İş Olan Meslekler

MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI
SATIŞ DANIŞMANI	381
BİLGİSAYAR MÜHENDİSİ	318
YAZILIM GELİŞTİRİCİSİ	292
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	243
YAZILIM MÜHENDİSİ	242
DAĞITIM ELEMANI (GIDA-İÇECEK)	223
MUHABİR	192
ANİMATÖR-EĞLENCE HİZMETLERİ	178
MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI	164
PAZARLAMACI	148
ELEKTRİK-ELEKTRONİK TEKNİSYENİ	140
RADYO VE TELEVİZYON SPİKERİ	135
EDİTÖR-GAZETE, DERGİ VB.	117
GRAFİKER	115
MAKİNE MÜHENDİSİ (ARGE/AERODİNAMİK)	110
YAZILIM DESTEK UZMANI	107
HABER REDAKTÖRÜ	99
BİLGİSAYAR PROGRAMCISI	95
BİLGİSAYAR DESTEKLİ REKLAM VE TASARIM ELEMANI	89
WEB TASARIMCISI	89
KAMERAMAN	89
ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜHENDİSİ	65
YAZILIM VE VERİ TABANI UZMANI	64
TEKNİK SERVİS ELEMANI	54
BÜRO İŞÇİSİ	52

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki tabloda ise Bilgi ve İletişim sektöründen alınan açık işler içinde ilk 25 sırada bulunan meslekler belirtilmiştir. Sektörde 5 bin 180 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 124 farklı meslekte bulunmaktadır. 381 kişilik açık işle ilk sırada Satış Danışmanı, 318 kişilik açık işle ikinci sırada Bilgisayar Mühendisi, 292 kişilik açık işle üçüncü sırada Yazılım Geliştiricisi meslekleri yer almıştır.

Talep edilen açık işler cinsiyet bazında incelendiğinde; özellikle kadın tercih edilen açık işlerde Dağıtım Elemanı, Animatör-Eğlence Hizmetleri ve Grafiker istenmiştir. Özellikle erkek istenen açık işlerde Elektrik-Elektronik Teknisyeni, Kameraman ve Pazarlamacı mesleklerinde talepte bulunumuştur. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en fazla Satış Danışmanı, Bilgisayar Mühendisi ve Yazılım Mühendisi mesleklerinde talepte bulunulmuştur. Görüldüğü üzere işin niteliği arttıkça işverenlerin cinsiyet tercihi geri plana atılmaktadır.

İşyeri büyüklüğü açısından incelenecek olursa cinsiyetin önemli olmadığı 2-9 istihdamlı işyerlerinde en çok Satış Danışmanı, Bilgisayar Mühendisi ve Radyo ve Televizyon Spikeri talep edilirken 10-19 istihdamlı işyerlerinde Yazılım Mühendisi, Muhabir ve Bilgisayar Mühendisi talep edilmiştir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde en çok Müşteri Hizmetleri Görevlisi, Yazılım Geliştiricisi ve Makine Mühendisi talep edilmiştir. Cinsiyet tercihinin önemli olmadığı açık işler nispeten yüksek nitelik gerektiren işler olmasının yanı sıra işyerinin büyüklüğü arttıkçada talep edilen açık işlerin niteliğide artmaktadır.

Tablo 8: Yükseköğretim Mezunu Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek

MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI
BİLGİSAYAR MÜHENDİSİ	318
YAZILIM GELİŞTİRİCİSİ	275
YAZILIM MÜHENDİSİ	242
RADYO VE TELEVİZYON SPİKERİ	134
MAKİNE MÜHENDİSİ (ARGE/AERODİNAMİK)	110
EDİTÖR-GAZETE, DERGİ VB.	103
YAZILIM DESTEK UZMANI	100
HABER REDAKTÖRÜ	99
BİLGİSAYAR PROGRAMCISI	95
BİLGİSAYAR DESTEKLİ REKLAM VE TASARIM ELEMANI	89
WEB TASARIMCISI	89
ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜHENDİSİ	65
YAZILIM VE VERİ TABANI UZMANI	64
GRAFİKER	55
İNTERNET EDİTÖRÜ	49
PAZARLAMA UZMANI	49
MUHASEBE UZMANI	48
ELEKTRONİK MÜHENDİSİ (GENEL)	45
ELEKTRİK-ELEKTRONİK TEKNİSYENİ	45
İLAN VE REKLAM SATICISI	45

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki tabloda Bilgi ve İletişim sektöründe tespit edilen açık işlerin eğitim düzeylerine göre incelenmesi sonucu işverenler tarafından yükseköğretim mezunu talep edilen açık işler görülmektedir. Sektörde yükseköğretim mezunu için verilen 2 bin 662 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İşverenlerin meslek yüksekokulu, lisans ve lisans üstü seviyesinde işgücünü tercih ettikleri açık iş pozisyonları için ilk sırada aradıkları meslek ise 318 kişilik açık işle Bilgisayar Mühendisi olmuştur. İkinci sırada 275 kişilik açık işle Yazılım Geliştiricisi, üçüncü sırada 242 kişilik açık işle Yazılım Mühendisi yer almaktadır. Daha sonra ise Radyo ve Televizyon Spikeri, Makine Mühendisi (Arge/Aerodinamik), Editör-Gazete, Dergi vb., Yazılım Destek Uzmanı,

Haber Redaktörü, Bilgisayar Programcısı ve Bilgisayar Destekli Reklam ve Tasarım Elemanı meslekleri izlemektedir.

Tablo 9: Yükseköğretim Seviyesinde Talep Edilen Açık İşlerde Mesleklere Göre Cinsiyet Tercihi

KADIN	ERKEK	CİNSİYET ÖNEMLİ DEĞİL
GRAFİKER	BİLGİSAYAR PROGRAMCISI	BİLGİSAYAR MÜHENDİSİ
İNTERNET EDİTÖRÜ	ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜHENDİSİ	YAZILIM GELİŞTİRİCİSİ
İLAN VE REKLAM SATICISI	ELEKTRİK-ELEKTRONİK TEKNİSYENİ	YAZILIM MÜHENDİSİ
PROJE DANIŞMANI	BÜRO MEMURU (GENEL)	RADYO VE TELEVİZYON SPİKERİ
MUHASEBE MESLEK ELEMANI	BİLGİSAYAR MÜHENDİSİ	MAKİNE MÜHENDİSİ (ARGE/AERODİNAMİK)
İDARİ İŞLER UZMANI	BİLGİSAYAR TEKNOLOJİSİ TEKNİKERİ	EDİTÖR-GAZETE, DERGİ VB.
-	YAZILIM VE VERİ TABANI UZMANI	YAZILIM DESTEK UZMANI
-	E-TİCARET MESLEK ELEMANI	HABER REDAKTÖRÜ
-	SATIŞ ELEMANI (PERAKENDE)	BİLGİSAYAR DESTEKLİ REKLAM VE TASARIM ELEMANI
-	ENDÜSTRİ MÜHENDİSİ	WEB TASARIMCISI

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki tabloda Bilgi ve İletişim sektöründe yükseköğretim mezunu işgücü talep edilen açık işler için cinsiyet tercihleri görülmektedir. Sadece kadın işgücü tercih edilen mesleklerde Grafiker, İnternet Editörü, İlan ve Reklam Satıcısı, Proje Danışmanı, Muhasebe Meslek Elemanı ve İdari İşler Uzmanı olduğu görülmektedir.

Erkek işgücü talep edilen açık iş pozisyonları için ise Bilgisayar Programcısı, Elektrik-Elektronik Mühendisi, Elektrik-Elektronik Teknisyeni, Büro Memuru (Genel), Bilgisayar Mühendisi, Bilgisayar Teknolojisi Teknikeri, Yazılım ve Veri Tabanı Uzmanı, E-Ticaret Meslek Elemanı, Satış Elemanı (Perakende) ve Endüstri Mühendisi mesleklerinde talep olduğu görülmektedir.

Sektörde yükseköğretim mezunu talep edilen açık işlerde cinsiyetin önemli olmadığı meslekler ise Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Geliştiricisi, Yazılım Mühendisi, Radyo ve Televizyon Spikeri, Makine Mühendisi (Arge/Aerodinamik), Editör-Gazete, Dergi vb. Yazılım Destek Uzmanı, Haber Redaktörü, Bilgisayar Destekli Reklam ve Tasarım Elemanı ve Web Tasarımcısı meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinde işverenlere son 1 yıl içinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektiklerini ve bunun nedenleri sorulmuştur. Bu araştırma ile ulaştığımız mevcut istihdam sayısı ve işyerlerindeki açık iş pozisyonları kadar istihdam etmek isteyip de çeşitli sebeplerle aradığı işgücünü bulamaması hususu da işgücü piyasası bilgisi için oldukça önemlidir. Bu bölümde Bilgi ve İletişim sektöründe işverenlerin eleman temininde güçlük çekilen kişi sayıları meslek ayrıntısında incelenecektir.

Grafik 15: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

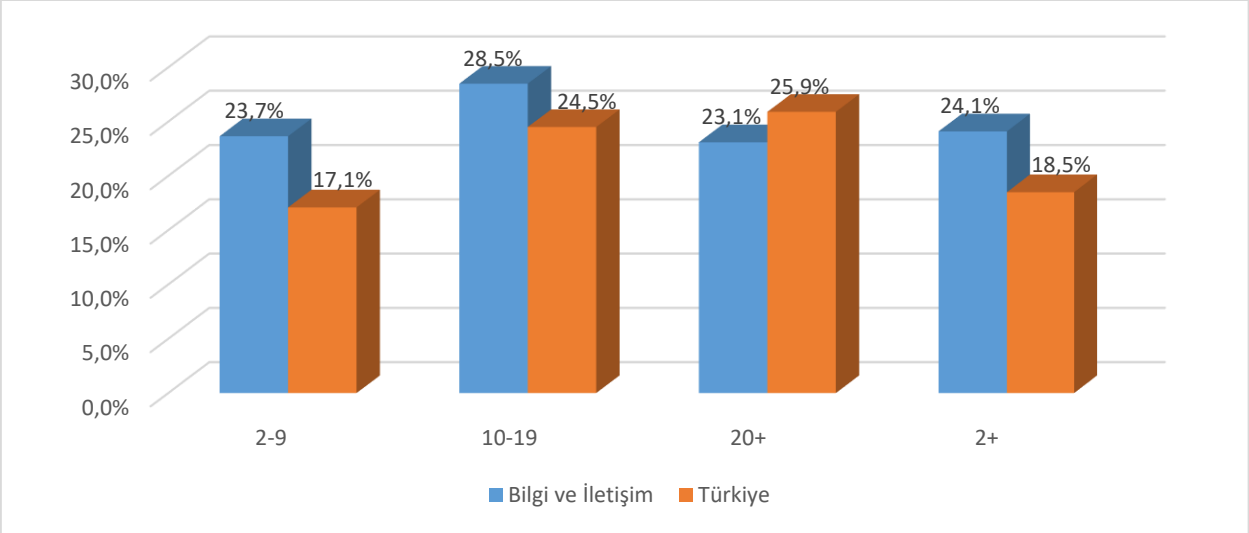

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 13 bin 594 işyerinden 3 bin 276'sında son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Bu oran yüzde 24,1 olup, 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 23,7'si, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 28,5'i ve 20+ istihdamlı işyerlerinin de yüzde 23,1'inin eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir.

Sektörde eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı Türkiye geneline göre nispeten daha fazla oranda gerçekleşmiştir. İşyeri büyüklüklerine göre incelendiğinde ise sadece 20+

istihdamlı işyerleri için sektörün eleman temininde güçlük çekme oranı Türkiye genelinden düşüktür.

Tablo 10: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

MESLEK GRUPLARI	2-9	10-19	20+	2+
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	178	21	299	498
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	223	21	115	359
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	490	7	18	515
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2.805	529	569	3.904
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	267	67	103	437
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	846	241	321	1.407
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	45	7	17	69
YÖNETİCİLER		14	51	65
GENEL TOPLAM	4.854	908	1.492	7.253

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründe 3 bin 276 işyerinde 7 bin 253 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 66,9'u 2-9 istihdamlı işyerlerinde bulunmaktadır ve temininde güçlük çekilen kişi sayısı 4 bin 854'tür. 10-19 istihdamlı işyerlerinde 908 kişinin ve 20+ istihdamlı işyerlerinde 1.492 kişinin temininde güçlük çekilmiştir.

Sektörde toplam tespit edilen temininde güçlük çekilen 7 bin 253 kişinin 3 bin 904'ü yani yüzde 53,8'i Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunun olduğu tespit edilmiştir. 2-9 istihdamlı işyerlerinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler diğer işyeri büyüklüklerine göre daha fazla bir oranla toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 10,1'ini oluşturmaktadır. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde ise diğer işyeri büyüklüklerine göre farklılık gösteren meslek grubu ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Bu meslek grubu toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 20'sini oluşturmaktadır.

Tablo 11: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

MESLEKLER	2-9	10-19	20+	2+
ANİMATÖR-EĞLENCE HİZMETLERİ	891			891
YAZILIM MÜHENDİSİ	401	57	79	537
BİLGİSAYAR MÜHENDİSİ	356	106	66	528
DAĞITIM ELEMANI (GIDA-İÇECEK)	445			445
SATIŞ DANIŞMANI	178	21	112	312
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	89		131	220
GRAFİKER	134	73	9	215
MONTAJCI (KURGUCU)	178	21	12	211
RADYO VE TELEVİZYON SPİKERİ	178	21	2	201
YAZILIM DESTEK UZMANI	45	7	121	173
BİLGİSAYAR YAZILIM TEKNİSYENİ	134	28	3	165
YAZILIM TASARIMCISI	134		10	144
MAKİNE MÜHENDİSİ (ARGE/AERODİNAMİK)			138	138
BİLGİ TEKNOLOJİ DANIŞMANI	134			134
MUHABİR	45	64	17	126
BİLGİSAYAR PROGRAMCISI	89	7	22	118
MATBAA İŞÇİSİ	89	22	4	115
MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI			110	110
EDİTÖR (RADYO-TELEVİZYON)	89	7		96
ELEKTRONİK MÜHENDİSİ (GENEL)	89		1	90

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki tabloda sektördeki temininde güçlük çekilen kişiler ilk 20 meslek özelinde incelenmiştir. İlk sırada 891 kişinin temininde güçlük çekildiği Animatör-eğlence hizmetleri mesleği olduğu görülmektedir. Bu meslekteki temininde güçlük çekilen kişilerin, 2-9 istihdamlı işyerlerinden olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada en fazla eleman temininde güçlük çekilen mesleğin Yazılım Mühendisi mesleği olduğu görülmektedir ve bu meslekte temininde güçlük çekilen kişi sayısı 537'dir. Üçüncü sırada ise Bilgisayar Mühendisi mesleği yer almıştır.

10-19 istihdamlı işyerlerinde en fazla Bilgisayar Mühensidi, Grafiker ve Muhabir mesleklerinin temininde güçlük çekilmektedir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde ise en fazla Makine Mühendisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Yazılım Destek Uzmanı mesleklerinde temininde güçlük çekilmektedir.

Grafik 16: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

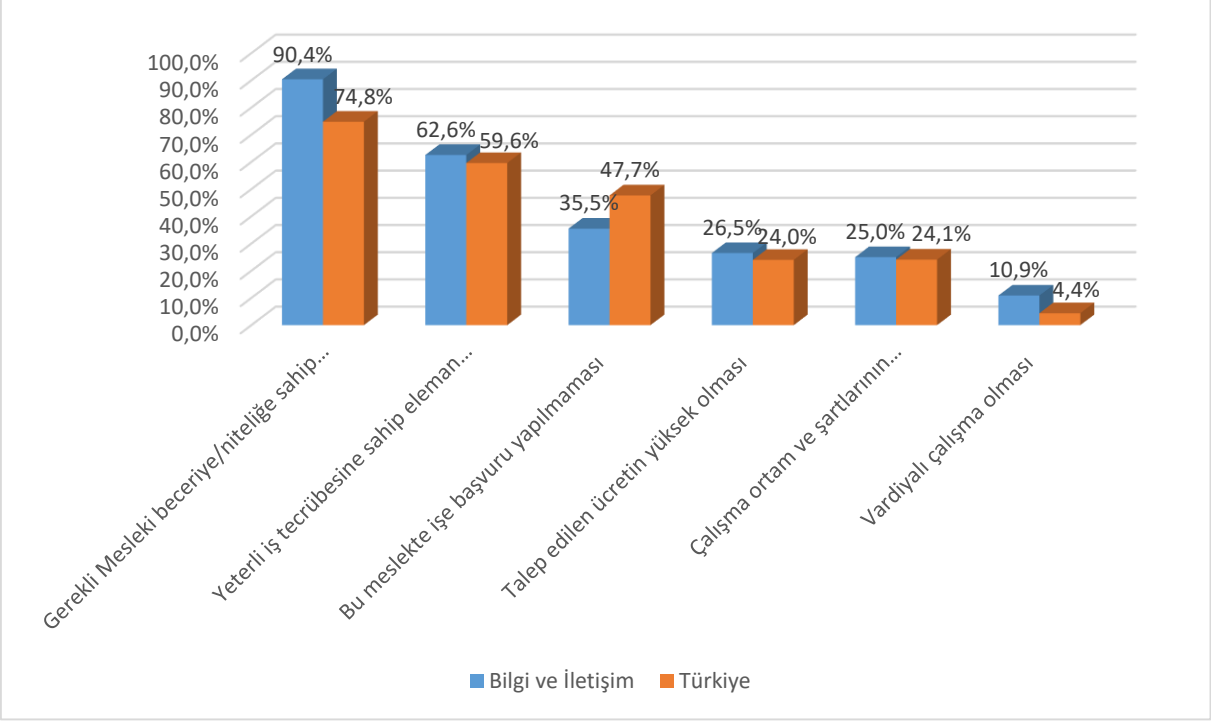

Kaynak: İPA 2017

Bilgi ve İletişim sektöründe eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 90,4'ü gibi büyük bir oranının Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline göre de oldukça yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Daha sonra yüzde 62,6 oranında ise Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni, yüzde 35,5 ile Bu Meslekte Yeterli İşe Başvuru Yapılmaması nedenleri ön plana çıkmıştır.

Sektörde tespit edilen temininde güçlük çekilme nedenleri genel toplam üzerinden verildikten sonra aşağıdaki tabloda ise en fazla temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek özelinde değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Tablo 12: Mesleklere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

MESLEKLER	Bu meslekte yeterli işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması
Animatör-Eğlence Hizmetleri	50,0%	100,0%	50,0%	50,0%	50,0%	50,0%
Yazılım Mühendisi	6,7%	98,5%	53,7%	8,5%	61,8%	0,0%
Bilgisayar Mühendisi	1,3%	99,3%	45,7%	0,0%	16,9%	0,0%
Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı	72,0%	96,2%	95,8%	1,8%	1,8%	0,0%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	64,0%	100,0%	83,9%	24,8%	18,3%	15,7%
Grafiker	32,0%	69,5%	89,2%	10,8%	10,8%	0,0%
Montajcı (Kurgucu)	11,0%	100,0%	12,0%	10,1%	11,0%	0,0%
Radyo Ve Televizyon Spikeri	44,2%	55,8%	73,4%	0,0%	3,5%	0,0%
Yazılım Destek Uzmanı	51,8%	100,0%	67,2%	49,8%	58,6%	39,9%

Kaynak: İPA 2017

En fazla temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde mesleki beceri ve iş tecrübesi eksikliği göze çarpmaktadır. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi sebebi ise Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek) mesleğinde ön plana çıkmıştır. Talep edilen ücretin yüksek olmasından dolayı işverenler tarafından temininde güçlük çekilme nedeni olarak Yazılım Mühendisi mesleğinde görülmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Bilgi ve İletişim sektöründe işverenlerin 2018 yılı Nisan sonu itibariyle istihdamlarının ne yönde değişim gösterecekleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir.

Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	2-9		10-19		20+		2+	
	Net İstihdam Değişimi	NİDO	Net İstihdam Değişimi	NİDO	Net İstihdam Değişimi	NİDO	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	445	11,1%	28	1,4%	1.261	5,9%	1.734	6,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	579	17,6%	78	8,3%	131	3,2%	788	9,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	45	2,0%	71	8,1%	63	1,5%	178	2,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	4.320	21,5%	500	5,9%	826	1,7%	5.646	7,4%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	-45	-2,3%	24	3,6%	223	5,5%	203	3,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.603	23,1%	234	7,6%	157	0,9%	1.994	7,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	445	83,3%	0	0,0%	0	0,0%	445	24,6%
Yöneticiler	45	0,9%	7	0,6%	36	0,4%	87	0,6%
Genel Toplam	7.437	16,9%	942	5,3%	2.697	2,5%	11.076	6,5%

Kaynak: İPA 2017

Sektörde 1 yıl sonra işverenlerin 11 bin 76 kişilik istihdam artışı bekledikleri tespit edilmiştir. Net istihdam değişim oranı ise yüzde 6,5 olup sektörde istihdamın, 2018 yılı Nisan sonunda 2017 yılı Nisan ayına göre yüzde 6,5 oranında artış göstereceği tahmin edilmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 6,4 olarak tespit edilmiştir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişim oranı yüzde 2,5, 10-19 istihdamlı işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 5,3 ve 2-9 istihdamlı işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 16,9'dur.

2-9 arası istihdamlı işyerlerinde 7 bin 437 kişilik net istihdam artışı, 10-19 istihdamlı işyerlerinde 942 kişilik ve 20+ istihdamlı işyerlerinde ise 2 bin 697 kişilik net istihdam artışı beklenmektedir.

Sektörde araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerleri için net istihdam artışının en yüksek oranda artış yaşanacağının tahmin edildiği meslek grubu yüzde 24,6 ile Tesis ve Makine

Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Bir diğer ifadeyle 1 yıl sonra bu meslek grubunda işverenler tarafından 4'te 1 oranında istihdam artışı yaşanacağı tahmin edilmektedir. Bu meslek grubunda sadece 2-9 istihdamlı işyerleri net istihdam artışı beklemektedir.

2-9 istihdamlı işyerlerinde Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yüzde 2,3 oranında net istihdam azalışı beklenmektedir. 10-19 istihdamlı işyerlerinde yüzde 8,3 ile en fazla Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda net istihdam artışı beklenmektedir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde yüzde 5,9 ile en fazla Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda net istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 14: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Bilgisayar Teknolojisi Teknikeri
Bilgisayar Mühendisi	Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı
Yazılım Mühendisi	Sahne Makinisti (Set İşçisi)
Satış Danışmanı	Gazete Dağıtıcısı
Pazarlamacı	Öğretim Görevlisi
Prodüksiyon Amiri	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)
Şoför-Yük Taşıma	Diğer Veznedarlar Ve İlgili Personel
Yazılım Geliştiricisi	Tiyatro Oyuncusu
Kameraman	Elektrik Teknisyeni
Muhabir	Yer Gösterici (Sinema-Tiyatro)

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki tabloda ise net istihdam artışının ve azalışının beklendiği meslekler verilmiştir. Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinden 2018 yılı Nisan sonunda istihdam artışının beklendiği meslekler; Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Mühendisi, Satış Danışmanı ve Pazarlamacı olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise Bilgisayar Teknolojisi Teknikeri, Bilgisayar Bakım ve Onarımcısı, Sahne Makinisti (Set İşçisi), Gazete Dağıtıcısı ve Öğretim Görevlisi olarak beklenmektedir.

Sektörde araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinde işverenlerin 1 yıl sonraki beklentilerine bakıldığında yüzde 22,1'i istihdamlarının artacağı yönde tahminlerini belirtmişlerdir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,5 olarak gerçekleşmiştir. İstihdam azalışı yönünde tahmini olan işverenler ise toplam işverenlerin yüzde 2,9'unu oluşturmaktadır. Yüzde 38,7'sinin ise bir öngörüsü bulunmamakta ve yüzde 36,2'sinin de istihdamlarının değişmeyeceği yönünde öngörüsü bulunmaktadır.

SONUÇ

Bilgi ve İletişim sektörü raporu, 3 Nisan-5 Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen 2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarından derlenerek yazılmıştır. Bu rapor sektörün mevcut durumunu, istihdam yapısını, ihtiyaçlarını ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine yönelik bilgiler vermektedir.

2017 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında Bilgi ve İletişim sektöründe 13 bin 594 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 170 bin 347 çalışan tespit edilmiştir.

Bilgi ve İletişim sektöründe faaliyet gösteren 13 bin 594 işyerinin yüzde 78,9'u 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. Sektörde önemli bir ağırlığı bulunan 2-9 işyerlerinin sayısı ise 10 bin 732 olup, 10-19 ve 20+ istihdamlı işyerlerinin toplam içindeki oranı ise yüzde 10,5'tir.

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 52,4'ü İstanbul bölgesinde bulunmaktadır. Bu bölgede faaliyet gösteren işyeri sayısı 7 bin 125 olup, bu bölgeyi 1.560 işyeri ile Ankara bölgesi takip etmektedir. Ankara bölgesini takip eden İzmir bölgesinde ise 558 işyeri faaliyet göstermekte ve aslında bu 3 büyük ilin oluşturduğu bölgeler, sektörde Türkiye genelinde faaliyet gösteren işyerlerinin yaklaşık 10'da 7'sini oluşturmaktadır.

Sektördeki 2+ istihdamlı işyerlerinin yarısından fazlası 10 yaşından küçüktür. 0-4 yaş aralığında bulunan işyerlerinin oranı yüzde 29,4 olup; 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerlerinin oranı ise yüzde 30,3'tür. İşyerlerinin sadece yüzde 5,5'i 25 yıl ve üzeri bir zamandır faaliyette bulunmaktadır.

Sektördeki işyerlerinde kısmi zamanlı çalışma yapılan işyerlerinin oranı yüzde 7,6 olarak tespit edilmiştir. İşyeri büyüklüğü arttıkça kısmi zamanlı çalışma yapan işyerlerinin oranı da artma eğilimindedir. 2-9 istihdamlı işyerleri için bu oran yüzde 5,4 iken, 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 9,5 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 21,8 olarak gerçekleşmiştir.

Sektördeki araştırma kapsamında bulunan tüm işyerleri içinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin oranı ise yüzde 25,4'tür. Bir diğer ifadeyle Bilgi ve İletişim sektöründe faaliyet gösteren araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinde her 4 işyerinden 1'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Ayrıca işyerlerinin büyüklüğü arttıkça daha çok işyerinin Kurum hizmetlerinden yararlandığı görülmektedir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 19,5 iken bu oran 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 45,9'a; 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 49'a yükselmektedir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 170 bin 347 çalışan tespit edilmiştir. Bu sayının yüzde 65,9'u erkeklerden, yüzde 34,1'i ise kadınlardan oluşmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektöründe en fazla istihdam edilen meslek grubunun Profesyonel Meslek Mensupları olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda istihdam edilenler toplam sayının yüzde 44,7'sini oluşturmaktadır. Daha sonra ise yüzde 16,3 oranı ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 16,1 oranı ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu yer almaktadır.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde çalışanlar içinde ilk sırada Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği yer almaktadır. Bu meslekte toplam 7 bin 230 çalışan tespit edilmiş olup toplam çalışanların yüzde 4,2'sini oluşturmuştur. Daha sonra ise Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Mühendisi, Diğer Personel ve Meslek Uzmanları ve Satış Danışmanı meslekleri bulunmaktadır.

Araştırma kapsamında Bilgi ve İletişim sektöründe 13 bin 594 işyerinden 2 bin 10'unda çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, 2 bin 10 işyerinden toplam 5 bin 180 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin yüzde 14,8'ine tekabül etmektedir. İşyeri büyüklüklerine göre, 2-9 arası istihdamlı işyerlerindeki tüm işyerlerinin yüzde 13,3'ünde açık iş bulunmakta iken; 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 21'e yükselmektedir. 20+ istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 19,8'inin açık işi bulunmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektörünün Türkiye genelindeki açık iş oranı yüzde 3 olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle sektörde 100 kişilik istihdam potansiyelinin 97'sinin fiili istihdamda olduğu, 3'ünde ise personel açığının bulunduğu tespit edilmiştir. Sektörde araştırma kapsamına giren 2 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde açık iş oranının en yüksek olduğu bölge ise Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova bölgesi olup açık iş oranı yüzde 9,7'dir. Bu bölgedeki işyerlerinin yüzde 13,3'ünde açık iş tespit edilmiştir.

Sektörde 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan toplam 5 bin 180 kişilik açık işin yüzde 64,9'unda kadın ya da erkek anlamında özel bir tercihte bulunulmamıştır. İşverenler söz konusu açık işlerinde cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmek istemişlerdir. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 19,6'sında, bir diğer ifadeyle alınan her 5 açık işten 1'inde sadece "kadın" işgücü tercihinde bulunulmuştur.

Bilgi ve İletişim sektöründe 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 30,9'unda lisans mezunu talep edilmiştir. Lisans mezununu yüzde 29,4 ile genel lise mezunu takip ederken meslek yüksekokulu yüzde 16,9 ile üçüncü sırada yer almıştır.

Bilgi ve İletişim sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Bilgisayar kullanımı ve üçüncü sırada ise iletişim ve ifade yeteneği bulunmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektöründen alınan açık işlerde yüzde 50,9'unun işverenlerin kendi çalışanları vasıtasını kullandıkları görülmektedir. Yine bu arama kanalına yakın olarak yüzde 49,5 oranıyla internet-sosyal medya kullanılmıştır. Üçüncü sırada yüzde 38,6 ile İŞKUR bulunmaktadır.

Bilgi ve İletişim sektöründen alınan açık işler içinde ilk sırada Satış Danışmanı, ikinci sırada Bilgisayar Mühendisi ve üçüncü sırada Yazılım Geliştiricisi meslekleri yer almıştır.

İşverenlerin meslek yüksekokulu, lisans ve lisans üstü seviyesinde işgücünü tercih ettikleri açık iş pozisyonları için ilk sırada aradıkları meslek Bilgisayar Mühendisi, ikinci sırada Yazılım Geliştiricisi, üçüncü sırada Yazılım Mühendisi yer almaktadır.

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 13 bin 594 işyerinden 3 bin 276'sında son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Bu oran yüzde 24,1 olup, 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 23,7'si, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 28,5'i ve 20+ istihdamlı işyerlerinin de yüzde 23,1'inin eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir.

Bilgi ve İletişim sektöründe 3 bin 276 işyerinde 7 bin 253 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Söz konusu temininde güçlük çekilen kişilerin ilk sırada Animatör-Eğlence Hizmetleri mesleğinde ikinci sırada Yazılım Mühendisi ve üçüncü sırada ise Bilgisayar Mühendisi mesleğinde yer aldıkları anlaşılmıştır. Söz konusu mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde ilk başta Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman

Bulunamaması nedeni daha sonra ise Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni en çok belirtilen neden olarak göze çarpmaktadır.

Sektörde 1 yıl sonra işverenlerin 11 bin 76 kişilik istihdam artışı bekledikleri tespit edilmiştir. Net istihdam değişim oranı ise yüzde 6,5 olup sektörde istihdamın, 2018 yılı Nisan sonunda 2017 yılı Nisan ayına göre yüzde 6,5 oranında artış göstereceği tahmin edilmektedir.

Sektörde araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerleri için net istihdam artışının en yüksek oranda artış yaşanacağının tahmin edildiği meslek grubu yüzde 24,6 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Bir diğer ifadeyle 1 yıl sonra bu meslek grubunda işverenler tarafından 4'te 1 oranında istihdam artışı yaşanacağı tahmin edilmektedir.

Bilgi ve İletişim sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinden 2018 yılı Nisan sonunda istihdam artışının beklendiği meslekler; Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Bilgisayar Mühendisi, Yazılım Mühendisi, Satış Danışmanı ve Pazarlamacı olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise Bilgisayar Teknolojisi Teknikeri, Bilgisayar Bakım ve Onarımcısı, Sahne Makinisti (Set İşçisi), Gazete Dağıtıcısı ve Öğretim Görevlisi olarak beklenmektedir.

Bilgi ve İletişim sektöründe çalışanların daha çok nitelik gerektiren mesleklerde olduğu ve işverenlerin açık işlerinde eğitim düzeyi daha yüksek ve nitelikli işgücünü istihdam etmek istedikleri görülmektedir. Türkiye geneline bakıldığında Bilgi ve İletişim sektörünün bu hususlarda sıyrıldığı görülmektedir.

Sektöre, ihtiyaç duyulan işgücünü yetiştirmek anlamında İŞKUR faaliyet ve projeler yürütmektedir. Sektörün üst politika belgelerindeki yeri ve önemine binaen bu politika belgelerine de dayanarak İŞKUR gerek sektörel analizlere gerekse nitelikli işgücü yetiştirme faaliyetlerine daha çok eğilmektedir. Özellikle sektöre yönelik olarak, dijital ekonominin ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte işgücü yetiştirilmesi önemli gündem maddelerinden birisidir. Bu alanda ve Bilişim Uzmanı, Kodlama Uzmanı, Mobil Uygulama Tasarımcısı, Siber Güvenlik Uzmanı gibi geleceğin meslekleri olarak görülen alanlara yönelik eğitim modüllerinin ve program altyapısının hazırlanması faaliyetleri İŞKUR'un önümüzdeki dönemlerde odaklanacağı faaliyetleriden birisidir.

Sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli alanlara işgücü yetiştirmek bağlamında, projeler de gerçekleştirilmektedir. Bilgi ve İletişim sektörüne yönelik olarak Nitelikli Bilişim Uzmanı

Yetiştirme Projesi uygulanmakta ve bu proje kapsamında belirlenmiş olan Yazılım uzmanı, Sistem ağ uzmanı mesleklerinde eğitimler devam etmektedir.

Bilgi ve iletişim sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ve istihdam programlarının uygulanması gerekliliği Onuncu Kalkınma Planı, Ulusal İstihdam Stratejisi ve Bilgi Toplumu Stratejisi gibi belgelerde yerini almaktadır. Bu gereklilikten yola çıkılarak İŞKUR aktif işgücü programları vasıtasıyla sektörün ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır.